ДУМА®

ЛЕВИЯТ ВЕСТНИК

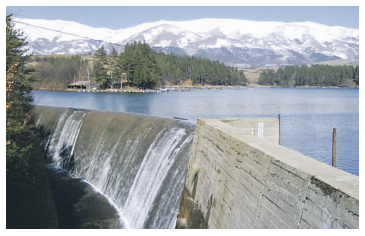
50 ст. www.duma.bg

facebook.com/www.duma.bg

DUMA newspaper

DUMA_newspaper

ВТОРНИК | 20 МАРТ | 2018 ГОДИНА/27 | БРОЙ 54 (7903)

ДЕЛА

Пирдоп си иска парите за язовири от държавата 2

ИНЦИДЕНТ

20 българи катастрофираха с автобус в Египет 2

Борисов прати полицаите да пазят дупките

200 000 чиновници със светлоотразителни жилетки ще са на пътя, докато текат ремонтите

На спешно заседание на МС Бойко Борисов реши да изпрати полицай или чиновник край всяка дупка, докато бъде асфалтирана. За многото дупки имало "обективни причини" - "от минус 10-15 градуса за един ден до плюс 20 градуса". "То дето се вика - пломба на зъб при такава рязка температура пада. 200 000 души администрация имаме, ако трябва, всички ги изкарвате навън", разпореди Борисов.

Корнелия Нинова заподозря, че през следващите месеци държавата ще е блокирана, след като чиновниците ще бъдат при дупките на пътя. Тя попита колко души ще отидат в затвора за корупцията при строителството на пътища и за откраднатите от некачествените ремонти пари. Кой ще плати на хората счупените коли, недоумява Нинова. 3

В ПАРЛАМЕНТА

Слагат ли бариера пред професорите „на кило" 17

София става столица на танца за три дни 21

Български финал в олимпийското таекуондо на голям турнир в Харков 24

Снимка БГНЕС

ИБ на БСП проведе вчера изнесено заседание в Кърджали. Корнелия Нинова призова Бойко Борисов да защити суверенитета ни пред Ердоган и настоя да се постави въпросът за обезщетението на тракийските бежанци

3

НЯКОЛКО ДУМИ

Ралица НИКОЛОВА

ОМЕКНА МУ АСФАЛТЪТ

Паника. Изплъзва Му се властта. Коленцата Му омекват. Асфалтът Му - също.

В края на зимата традиционно зейнаха дупките по пътищата и Бащицата се превъзбуди. Магистралите Му се напукаха и душицата Му трепна. Меркелът на Балканите изу дипломатическите обуща. Ще нахлузва гумени ботуши и светещо елече. Ще слиза при избирателя. Да пълни дупки и да варди от пукнатини най-ценното си - километрите народни магистрали.

Съвсем се е зашеметил повелителят на магистралите. То не бяха президентски шамари, руски плесници, чешки юмруци. Че и коремно възлизане. Опря до първичното си амплоа - тропане по масата, заповеди, равнис, мирно.

И заповяда - до всяка дупка полицай, до всеки ремонт - кмет. Във всяко село пушка, за всеки крадец - кметски наместник.

Двеста хиляди души администрация - марш навън! Както ще се занимават с политика. Строители й трябват на тази държава - автомагистрала!

Хората са нещастни заради дупките. Ремонт бленуват. И колко му е чиновниците да станат асфалтополагачи.

Ще им се радва народецът, ще ги разцелува и току-виж забравил да попита как е Гинка, кой пие кафе с Пеевски и защо викат "Оставка" под прозорците на Министерски съвет.

Смешник! Вярва ли си?

ISSN 0861-1343

www.duma.bg

ДУМА ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Пирдоп си иска парите за язовири от държавата

Ако таксите отиват в общината, тя ще може да поеме издръжката на водните съоръжения, смята народният представител Лало Кирилов

Павлета ДАВИДОВА

Община Пирдоп се надява да получи от Басейновата дирекция за управление на водите Източнобеломорски район (БДИБР) таксите, които държавното звено е събрало от някои от най-големите предприятия в страната, ползватели на водите в два от язовирите на територията й. Вече е заведено и дело, с което местната власт се надява решения на БДИБР да бъдат обявени за незаконосъобразни.

Водите на яз. "Душанци" и "Жеков вир" се използват от няколко руднични комплекса - "Аурубис България" АД, "Челопеч Майнинг" ЕАД, "Елаците" и "Асарел Медет".

През 2010 г. с промени в Закона за водите бе обявено, че язовири, които се намират на общинска територия, стават нейна собственост. Изключение има само за няколко стратегически обекта. Оттогава този, който издава разрешителното за водоползване, прибира и таксата за това, т.е. отговорността е на общинския съвет и кмета. Законът заварва няколко действащи разрешителни в община Пирдоп. Едно от тях е изтекло през 2011 г. и предприятието, което ползва водата, подава искане за подновяване. Басейнова дирекция, която по закон е длъжна да препрати фирмата към общината, не го прави, а издава разрешително до 2021 г. По същата схема БДИБР издава такъв документ за друго предприятие и през 2015 г. "Атакуваме това разрешително в съда, за да бъде обезсилено като незаконосъобразно. Впоследствие ще претендираме за пропуснатите ползи - държавата ни е прибрала парите неправомерно", коментира за "Дума" кметът на Пирдоп Ангел Геров. Преди около седмица едното дело вече е тръгнало в съда, по второто се чака дата.

Геров заяви, че до момента общината е ощетена с около 2 млн. лв. За връщането на таксите със задна дата се обяви и народният представител от БСП, избран от района, Лало Кирилов. Той бе категоричен, че ако сумите за водоползването отиват в местната власт, тя ще може спокойно да осигурява поддръжката на съоръженията.

Припомняме, че до средата на април общините трябва да преценят дали могат да се справят с издръжката на язовирите си или да ги предадат на държавата. Управляващите пък подготвят създаването на ново държавно предприятие, което ще управлява общинските язовири, за които местните власти не могат да се грижат сами поради липса на средства. Планирано е това да стане чрез промени в Закона за водите.

Според анализа на правителството язовирите в страната са 5700, над 4500 са общинските. След поредните порои прокуратурата извърши проверки, при които бе установено, че 81 водни съоръжения са в предаварийно състояние, а над 2000 са технически неизправни, 205 пък бяха определени като опасни.

АНГЕЛ ГЕРОВ:

Превръщат кметовете в зависими от кабинета

□ *Г-н Геров, с каква сума е ощетена общината?*

- Общата сума за всички издадени разрешителни е от порядъка на около 1,5 млн. лв. Ако търсим пропуснати ползи, лихви и др., сигурно ще скочи на над два милиона.

□ *В едно от последните си решения Министерският съвет реши да даде едномесечен срок на общините да преценят дали могат да поддържат язовирите си, може ли малка община като Пирдоп да отговаря за две подобни съоръжения?*

- Когато има финансиране, няма проблем да се справим.

□ *Възнамерява ли общината да преотстъпва собствеността върху язовирите си?*

- В никакъв случай! Държавата до ден днешен прибира парите от тези такси. Хубаво, но тя не е инвестирала и една стотинка в двата язовира, които са наша територия. Нито една стотинка! А годишно държавата прибира от порядъка на около 500 хил. лв. от двата язовира. Общата сума за година е различна - според количеството вода, която се ползва. Държавата обаче не инвестира нищо. Фирмите поддържат язовирите.

В крайна сметка какво ще се случи, ако язовирите отидат при държавата - тя пак ще прибира парите и пак фирмите, които ползват водата, ще поддържат съоръженията. А говорим за децентрализация. Иска се всички пари в тази държава да бъдат строго фиксирани, да влизат в държавата, да може да са зависими и кметове, и всички от благоволението на Министерския съвет. Според мен това е тънката мисъл, която произлиза от решението им да си върнат язовирите.

□ *Де факто повече отговорност за сметка на никакво финансиране...*

- Уви, да.

Снимка Емилия КОСТАДИНОВА

И вчера продължиха кръпките по централния столичен булевард "Витоша"

20 българи пострадаха при автобусна катастрофа в Египет

20 българи пострадаха вчера в катастрофа с туристически автобус в Египет, съобщи външното ни министерство. По първоначални данни петима са с фрактури, а останалите - с охлузни рани. Аавтобусът с около 40 българи се е преобърнал недалеч от град Марса Алам около 09,15 ч. местно време в понеделник. Пътниците са били отведени за преглед в болницата. Всичките имат застраховки.

По-рано сайтът на местното издание "Иджипт индипендънт" съобщи, че в катастрофата са ранени 22 български туристи. По неустановена причина автобусът с туристи, които отивали на екскурзия в град Едфу, се е обърнал на пътя. От българската мисия в Кайро са изпратили официално запитване до местните власти за уточняване на детайлите.

Стефан Богданов, представител на туроператора, съобщи за БНР от там, че състоянието на пострадалите е добро и при желание някои от тях ще могат да се завърнат в България още в сряда. Близките им са информирани за инцидента. Останалите туристи са продължили маршрута си по програмата. В момента се изясняват причините за катастрофата. "Посолството ни в Кайро е в непрекъснат контакт с представителя на туроператора в болницата. По разпореждане на министър Захариева дипломатите ни са в готовност да окажат пълно съдействие на пострадалите граждани", посочва МВнР. Български граждани, които желаят да получат актуална информация или да подадат сигнал за свои близки, могат да го направят на телефоните на посолството в Кайро: +202 273 63 025; +202 273 66 077 и +20 12 231 71 991.

Прокуратурата внася постоянен арест за шефа на РЗОК в Ловеч

Прокуратурата в Ловеч ще внесе искане в Окръжния съд за вземане на постоянна мярка "задържане под стража" на директора на Районната здравна каса в града д-р Антонио Маринов. Той бе задържан при акция на ДАНС и ОДМВР в четвъртък. Срещу него е образувано досъдебно производство за длъжностно престъпление - злоупотреба със средства на касата. С разрешение на Окръжния съд бе претърсена сградата на РЗОК, бяха иззети документи и разпитани служители. Маринов бе оставен в ареста с прокурорско постановление за 72 часа с обвинение в престъпление по служба.

Според прокуратурата за три месеца Маринов е превел неправомерно на частната болница "Капдиолайф" в Ловеч почти 1 млн. лв., с което е ощетил касата и нарушил няколко закона.

Продължава и разследването по досъдебното производство, образувано за източване на над 20 млн. лв. от държавната болница в Ловеч, но все още не е ясно дали по него ще има задържани.

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Почва една канка в Ларгото да пада. Гледам как се изпращат деца на по 20 г., вместо да вземат лопата, един ленински съботник да направят, да поработят, цял ден снимат и „спасяват“ София. София не ще молитви, иска мотики

ВЕЖДИ РАШИДОВ ЗА НЕСКОПОСАНИЯ РЕМОНТ НА ЛАРГОТО В СОФИЯ

БСП призова Борисов да защити суверенитета ни пред Ердоган

Корнелия Нинова настоя да бъде поставен въпросът за обезщетението на тракийските бежанци

Премиерът Бойко Борисов да защити суверенитета на България и териториалната ни цялост на предстоящата на 26 март среща с турския президент Реджеп Ердоган. За това настоя лидерът на БСП Корнелия Нинова след изнесеното заседание на Изпълнителното бюро на партията в Кърджали. Социалистите настояват Борисов да заяви категорично, че Кърджали е България и е духовната столица на Източните Родопи.

“Изказването на президента Ердоган за душевните граници на Турция, които се простират до Кърджали, е поредната провокация към суверенитета и националната цялост на България. Това е абсолютно неприемливо за нас. Обявяваме се против намесата на чужди държави във вътрешните дела на България”, подчерта Нинова. Според нея позицията на турския държавен глава е в разрез с международното право, международните норми и принципите на добросъседство.

Бойко Борисов, в ролята на посредник между ЕС и Турция, да мисли на първо място за народа си и за националния суверенитет на България, призова Нинова. Левицата настоява премиерът да постави пред Анкара и въпроса за обезщетението на тракийските бежанци. Нинова отчете, че през 2008 г. по искане на български евродепутати Маруся Любчева и Евгени Кирилов е приета резолюция на ЕП, в която се обвързват разговорите с Турция и бъдещето й членство в ЕС, с уреждане на двустранните отношения и в това число - уреждане на тракийския въпрос.

Нинова се обърна към политиците да спрат да разделят народа, защото това е убийствено. “Обединихме се в един общ проблем за Кърджали. Едни партии тук разделят хората по вяра и език. Други по това дали са с ГЕРБ или против ГЕРБ. Стигна се до алтернативно честване на национални и християнски празници. Такова разделение между народа ни е незапомнено в смесените райони от много години. Това се прави в изгода на партии, в лична изгода, с политически цели”, категорична е Нинова. “Имаме достатъчно общи проблеми, които ни обединяват с този народ. Кърджалийският регион е затънал в бедност. Има лошо качество на образованието, на здравеопазването, липса на работа и младите заминават в чужбина. Ето ги големите теми на деня, които биха могли да ни обединят да ги решим. Разделението работи в полза на партиите, но е против народа ни”, предупреди тя.

“БСП прави изнесени заседания на ИБ в страната и това в Кърджали не е първото. Днес сме тук заедно с областните и общинските председатели, женското ни сдружение, младежите и всички структури. Обсъждаме национални теми и местни проблеми и търсим решението им”, уточни лидерът на БСП.

Корнелия Нинова откри нов партиен клуб в Кирково

БОРИСОВ ПРАТИ ПОЛИЦАИТЕ ДА ПАЗЯТ ДУПКИТЕ

От стр. 1

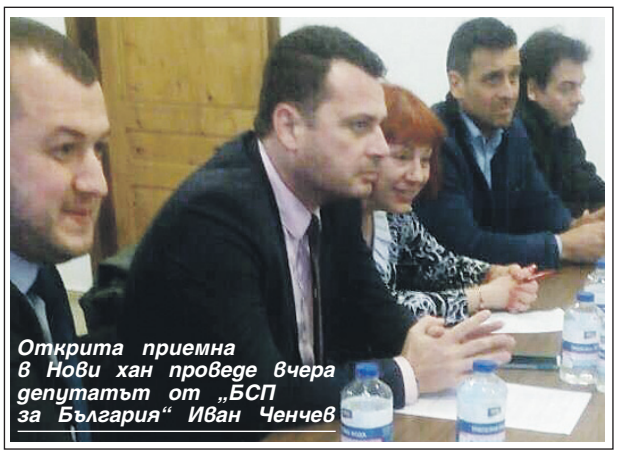
Борисов заповяда на регионалния министър Николай Нанков и вътрешния Валентин Радев да обърнат особено внимание на магистралите и да окажат съдействие на общините. “Вижте и горещото рециклиране. Но отворят ли се такива дупки, започвате от кмета. Администрацията на АПИ - слагате им светлоотразяващите жилетки. Полицията - ако трябва, една част от нея поема контрола на пътищата и стоят до дупките, докато не се запълнят”, продължава със заповедите той. Според премиера това щяло да продължи около година, докато влезе ТОЛ системата, която щяла да генерира 1-1,5 млрд. лв. приходи за поддръжка на пътищата. “Областните началници” трябва да говорят с кметовете и да направят графици. Едва сега премиерът откри, че “на места са отворени такива ями, които, като падне дъждът, не се виждат и ще се пребие човек”. Той се сети, че има реална опасност за живота на хората, когато чупят коли и пукат гуми.

“Българи, през този период не се женете, не раждайте деца, не умирайте и през ум да не ви минава да правите бизнес! Няма кой да ви издаде и едно удостоверение”, иронична бе Корнелия Нинова покъсно вчера. “Администрацията няма да работи, полицаите няма да борят престъпността, а ще пазят дупките. На това му се вика административна реформа. И не са метеорологичните условия причина за това - и в Швейцария вали сняг и грее слънце. Причината е една и нейното име е корупция”, коментира тя решението на Борисов 200 000 чиновници да бъдат командировани край дупките.

44% от българите не очакват икономически възход

44% от българите не очакват промяна в икономическото положение в страната, а 50% не вярват, че жизненият им стандарт ще се повиши. По-позитивно настроени са избирателите на ГЕРБ, докато тези на БСП са песимистично настроени. Това показват данни от проучване на Изследователския център “Тренд” за нагласите на българите спрямо основните партии, личности, българското европредседателство и икономическото положение.

43% нямат мнение дали България се справя с ролята си на председател на Съвета на ЕС. Според 40 на сто страната се справя с европредседателството успешно, докато 17% отговарят отрицателно на този въпрос. 43% отговарят, че следят новини, свързани с българското председателство на Съвета на ЕС. Повече от половината не се интересуват от темата. ГЕРБ печели подкрепата на 21,1%, а БСП остава на втора позиция с 18,4 процента. ДПС има подкрепата на 6,6% от избирателите, а “Обединени патриоти” - на 5,1%. Реформаторският блок получава подкрепата на 1,6% от анкетираните. Със сходен резултат са “Воля” и “Да, България”.

Открита приемна в Нови хан проведе вчера депутатът от „БСП за България“ Иван Ченчев

Манолова иска и гражданите да оспорват цените на тока, парното и газа

Омбудсманът Мая Манолова даде на Конституционния съд текст от Закона за енергетиката, който не дава възможност на гражданите да обжалват в съда решенията на КЕВР за цените на тока, водата и топлото. Това съобщиха от пресцентъра на обществения защитник вчера.

Омбудсманът се обърна и с писмо до председателя на НС Цвета Караянчева, в което препоръчва и законодателни промени в тази насока. “В резултат от възприетото законодателно решение на практика гражданите се лишават от право на защита, когато са нарушени или застрашени техни права и законни интереси”, пише Манолова. По думите й това не съответства и с европейската директива, според която държавите членки на ЕС трябва да въведат на национално ниво механизми, които да гарантират на всяка засегната страна възможност за обжалване на такива решения пред независим орган. Манолова посочва, че така се нарушават принципът на правовата държава, както и възможността гражданите да обжалват всички административни актове, които ги засягат. Тя припомня, че има случаи, в които решенията на регулатора са приети при неспазване на законовите правила, и това се потвърждава от действията на прокуратурата, която внесе 16 протеста срещу решение на КЕВР относно цената на ВиК услугите.

ПРЕДСТОЯЩО

Днес от 15 до 17 часа народният представител от “БСП за България” Николай Цонков и общинският съветник Иван Таков ще бъдат на разположение на софиянци в постоянната приемна на БСП в София на ул. “Леге” №10, етаж 1.

Желаещите може да се запишат предварително на телефон 02/987 20 86.

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Скандали в музикалната академия в Пловдив

Съюзът на музикалните и танцови дейци сезира образователния министър за недопустимо поведение на ректора проф. Милчо Василев

В Академията за музикално и танцово изкуство в Пловдив цари тоталитаризъм, шири се шуробаджанащина, висшето училище е превърнато в "семейна фирма", твърди бившият служител в АМТИИ Атанас Атанасов, цитиран от пловдивския сайт "Под Тепето". Атанасов е наследник на създателя на академията, покойния проф. Асен Диамандиев. По думите му помощник-ректорът Константин Мечев му бил казал, че е сред "низшето" съсловие във вуза (портиери, счетоводители, хигиенисти и пр.). Според пловдивските журналисти в АМТИИ административният персонал е над 50 души, а щатът заедно с преподавателите е 200 човека - за 650 студенти. Атанасов твърди, че само един компютърен кабинет, фитнес залата и една учебна стая се ползват от студентите, останалото са луксозно обзаведени канцеларии за чиновниците. Сред преподавателите били назначени хора от частната структура БАНИ, която си присвои неправомерно историята и правата на БАН и титулува "академици" без всякакви научни приноси. Членове на БАНИ са например Васил Найденов и Лили Иванова. Заради измислената титла обаче заплащането на хора от БАНИ в АМТИИ растяло.

Ректорът Милчо Василев

Междувременно седмица след провеждането на Общото събрание на вуза на 9 март Съюзът на българските музикални и танцови дейци е сезирал министъра на образованието Красимир Вълчев, шефката на ресорната комисия в НС Милена Дамянова, председателя на КНСБ Пламен Димитров и омбудсмана Мая Манолова, че ректорът проф. Милчо Василев е обиждал непристойно свои колеги и се е опитвал да им прехвърли вината за нередностите в АМТИИ. С остра декларация Съюзът осъжда поведението на ректора.

Сайтът "Под тепето" не е получил отговор от вуза на въпросите си за командировките на проф. Василев, за възнагражденията на "привилегировани" технически лица, какво преподават главната счетоводителка и синът ѝ във вуза, колко преподаватели са назначени след конкурс, както трябва да е по закон, имало ли е обществена поръчка за ремонт на мансардния етаж и за закупуването на компютри и пр. Сочи се, че дори председателката на ОС получава пари за това, че ръководи събранието. Според Атанас Атанасов пък в щата на академията, в ръководството и администрацията фигурират близо 30 имена, назначени по роднинство, и висшето училище се е превърнало в "семейно предприятие". Той дава и конкретни примери. В АМТИИ цари абсолютен тоталитаризъм, имаме случай на уволнение заради критичен пост във фейсбук например, сочи Атанасов, който смята, че ректорът е подведен от хора, които вършат каквото си искат. Атанасов отказва да нарича Василев "академик".

Самият ректор смята обвиненията за скалъпени. Министър Красимир Вълчев вчера бе в Пловдив по друг повод, не е известно да е взел отношение по сигналите и случващото се в АМТИИ.

Коментар стр. 7

България става член на Европейския археологически съвет

От 21 до 23 март София ще бъде домакин на годишната среща на Европейския археологически съвет (ЕАС) и на международен симпозиум на тема "Управление на културното наследство". Форумът ще се проведе в хотел "Арена ди Сердика" по покана на Националния археологически институт с музей (НАИМ) при БАН и ще доведе в България представители на ЕАС от над десет европейски страни.

На 22 март, по време на срещата на ЕАС, България ще бъде приета за пълноправен член на съвета. Основната мисия на Европейския археологически съвет е да подпомага управлението на археологическото наследство в Европа и да обслужва нуждите на националните агенции за тази дейност, както и да предоставя трибуна на организациите за по-тясно и по-структурирано сътрудничество и обмен на информация. Срещата на ЕАС ще продължи с конференцията за управление на културното наследство. В нея ще участват учени от 14 държави, сред които Швеция, Унгария, Великобритания, Холандия, Естония, Шотландия, Австрия, Чехия и др. България ще бъде представена с доклади на доц. Людмил Вагалински, директор на НАИМ, и на неговата колежка Надежда Кечева.

Изминаха ШЕСТ МЕСЕЦА без

НИНЕЛ АНДРЕЕВНА КАРАМАНЕВА

ДА СИ СПОМНИМ ЗА ЕДИН ДОБЪР И ВСЕОТДАЕН ЧОВЕК, ОСТАВИЛ СЛЕД СЕБЕ СИ НЕЗАБРАВИМ СПОМЕН!

От семейството

ТРЪГНАХА НОВИ СВЛАЧИЩА

Снимка БГНЕС

Пътят град Рила - Рилски манастир беше почистен, след като вчера сутринта свлачище го затвори за часове

Нови свлачища се появиха в страната през последните дни заради снеготопенето и валежите. Едно от тях е по пътя до Рилския манастир. Вчера то затвори едната лента на шосето. 40 куб. метра скали са се свлекли на 4 км преди Светата Рилска обител, веднага след разклона за Илийна река. Скална маса на това място се свлича вече няколко пъти през последните две години, на 50 м по-нагоре в посока Рилския манастир бе издигната допълнителна стена. В същото време огромното свлачище на пътя между Смолян и Мадан край Тикале се активизира след обилните валежи. Свлекли са се нови скални маси и дървета. 11 села са изолирани от 2 седмици заради срутището. От Община Смолян са пуснали безплатен автобусен превоз по два маршрута през Рудозем. Опасност от падащи камъни и свлачища има и в района на Кресненското дефиле и второкласния път между Симитли и Гоце Делчев. На шофьорите се препоръчва да шофират със съобразена скорост и повишено внимание.

ФОНДАЦИЯ ПРИКАНВА ВЛАСТТА ДА СПАСИ КОНЦЕРТНАТА ЗАЛА В ПЛОВДИВ

Фондация "Дом за Пловдивската опера" кани на пресконференция днес в Концертната зала в Пловдив министъра на културата Боил Банов, Лиляна Павлова, министър за българското председателство на Съвета на ЕС, Вежди Рашидов, председател на Комисията по култура и медии в НС, депутати и представители на местната власт. Поводът е катастрофалното състояние на Концертната зала и провалянето на цял сезон за концерти на Държавната опера в Пловдив.

На пресконференцията ще бъдат показани документални кадри от "фактическата мизерия на сградата". От фондацията настояват за помощ по инфраструктурното осигуряване и състояние на залите в Европейската столица на културата, която Пловдив ще бъде през 2019 г. "Надяваме се, че пресконференцията и вашият конкретен ангажимент ще съдействат за решаване на проблема с Концертната зала и проблема за липсата на сграда - Дом за пловдивската опера, който продължава да се прехвърля между държавното и общинското управление без конкретен резултат", пише в писмо, подписано от председателите на редица културни и туристически институции в Пловдив.

EUR: 1.95583 GBP: 2.23286 ⇧ USD: 1.58894 ⇩ CHF: 1.66922 ⇧

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Американските ТЕЦ 3 месеца ще анализират спирането на договорите

Преговорите с американски компании, които притежават централите "Ей И Ес Гълъбово" и "Контур Глобал - Марица изток 3" по дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия от НЕК, не могат да приключат в рамките само на три седмици, коментира вчера пред журналисти заместник-министърът на енергетиката Жечо Станков. Американските централи са поискали срок от три месеца, в който да анализират методологията за оценка на инвестициите, одобрена от Европейската комисия. Тя е за начина, по който "Ей И Ес" и "КонтурГлобал" ще бъдат компенсирани за предсрочното прекратяване на 15-годишните им договори.

Няма конкретно поставен срок, но самите те са поискали да им бъде предоставен на разположение срок от три месеца за анализи, съобщи директорът на БЕХ Петьо Иванов. И зам.-министър Станков, и изпълнителният директор на БЕХ бяха категорични, че по тази тема предстои дискусия, която трябва да е изключително дипломатична. Станков отбеляза, че е важно запазването както интереса на държавата, така и този на чуждестранните инвеститори. "Важно е естествено тези преговори да преминат на една дипломатична основа и да се постигне най-доброто за консуматорите на енергия на територията на страната", каза Жечо Станков.

В отговор на въпрос дали според представената пред ЕК методика са изчислени инвестициите, Станков каза, че в голямата си част тези преговори се водят от екипи на Министерството на финансите, като от тях са изготвени и повечето от документите, свързани с възвръщаемостта на инвестициите. Предполагам, че в максимално кратки срокове колегите ще продължат със срещите и ще започнат по-детайлна комуникация. Трудно ми е да се ангажирам с някакъв конкретен срок или дата за приключване на тези преговори", каза той.

Промяната на отношенията с двете американски централи преди 1 юли по думите на Иванов ще бъде само в зависимост от това "доколко те ще са готови със собствения си анализ и с параметрите, които са им предоставени". Самите параметри отчитат направените и изплатени инвестиции.

КЗП: По празниците не пазарувайте от съмнителни търговци

Димитър Маргаритов

При пазаруването по Великденските празници при пребиваване на ново място, вероятността потребителите да влязат в комуникация с непознати от ежедневието им търговци инцидентно е по-голяма. Оттам и рискът да бъдат измамени или да им бъде продадено нещо некачествено нараства. За това предупреди председателят на Комисията за защита на потребителите (КЗП) Димитър Маргаритов в новините, цитиран от пресцентъра на комисията.

Според Маргаритов, когато става дума за амбулантна търговия потребителите трябва да са с повишено внимание особено при предлагане на стоки, които будят съмнение за качество и произход. Има риск и от фалшиви промоции, тъй като хората не са могли да проследят на какви цени са предлагани намалените стоки в предишните дни, предупреждават от КЗП.

При резервациите за четирите празнични дни, през които по предварителни данни от туристическия бранш около 280 000 души ще пътуват в страната, а други 50 000 ще бъдат в чужбина, председателят на КЗП напомни, че рисковете са по-малко, когато почивката е организирана по-рано. Тези, които ще го направят в последната минута, трябва да бъдат по-внимателни. Рисковете са свързани с недобро качество на предоставяния продукт, както и с по-неизгодни цени. Трябва да се внимава резервацията да бъде направена от реален туроператор или хотелиер чрез директна комуникация с тях, особено когато предложението изглежда много изгодно, обясни Маргаритов.

КЕВР ще отреже „Булгаргаз" за 5% поскъпване

Другата седмица ще бъде общественото обсъждане за новите цени на газа от април

Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) най-вероятно няма да се съобрази с искането на държавното дружество "Булгаргаз" за поисканата от него нова цена на природния газ за второто тримесечие. От газовата компания предложиха повишение на цената с 4,82%. От енергийния регулатор обаче отчитат надвзет приход от компанията за 2017 година в размер на малко над 5,2 млн. лева.

"Булгаргаз" депозира официалното си искане за промяна на цените преди повече от седмица. То обаче бе с над 2 на сто по-малко от прогнозата на газовото дружество, която то направи в началото на февруари. Тогава от "Булгаргаз" бяха направили изчисления, че цената на природния газ трябва да се увеличи с 6,89%, но официално поискаха малко под 5%. От началото на годината с решение на КЕВР природният газ поскъпна с 2,75%. И тогава КЕВР също не взе предвид искането на "Булгаргаз", изчислявайки по друга методика калоричността на суровината.

От доклада на работната група към КЕВР става ясно, че в заявлението за цените през второто тримесечие от "Булгаргаз" се позовават основно на по-високата цена на алтернативните горива. Според техните изчисления цените на алтернативните горива на международните пазари се повишават с 9% спрямо цените, влияещи върху цената на газа за първото тримесечие. През февруари и март има намаление от 5% спрямо януари, което е отчетено от газовата компания.

Цената на газа за вътрешните потребители зависи още от съотношението между долара и лева, което за последния месец намалява с 4,94% спрямо месеца. Намалява и количеството газ, което "Булгаргаз" ще купи от "Газпром Експорт" - с 189 млн. куб. метра, в периода април-юни. През второто тримесечие газовата компания няма да разчита на местен добив. Общо за газовите доставки и транзитните такси на "Булгаргаз" ще бъдат необходими 244,5 млн. лева за второто тримесечие.

От КЕВР съобщиха, че следващият понеделник в регулаторната комисия ще се проведе открито заседание, на което ще бъде обсъден докладът за утвърждаване на цените на "Булгаргаз" за второто тримесечие. След което регулаторната комисия трябва да вземе окончателно решение за новите цени.

ОТЧИТАТ 60% РЪСТ В ТЪРСЕНЕТО НА ЖИЛИЩНИ КРЕДИТИ

С над 60% се е увеличило търсенето на жилищни кредити през първите два месеца на годината спрямо същия период на миналата година, отчитат от Пощенска банка. От кредитната институция отчитат, че ипотечният бизнес продължава да бъде концентриран в големите градове на страната - София, Пловдив, Варна, Бургас и Стара Загора, които формират около 90% от общия бизнес. Интересът за покупка на жилища е насочен не само към самите градове, но и към населените места около тях, които имат изградени инфраструктурни връзки с близкия голям град. Наблюдава се търсене на по-големи имоти, които са финансирани за покупка през януари и февруари 2018 г. - на 94 кв. м спрямо 80 кв. м за същия период на миналата година. Увеличава се търсенето на монолитни жилища - 86% от усвоените кредити през периода са за монолитни жилища спрямо 84% година по-рано.

Средният размер на новоотпуснатите жилищни кредити бележи ръст от близо 7%, достигайки до 54 300 евро за първите два месеца на 2018 г. спрямо 50 800 евро за същия период на 2017 г. Данните на банката показват, че потребителите съобразяват размера на искания кредит със своите доходи и те финансират с близо 25% покупката на жилище със собствени средства. Средният период, за който потребителите теглят кредити за покупка на дом, се запазва на 22 години спрямо максималния предлаган срок от 35 години.

ДУМА®

Абонамент 2018

ЦЕНИ:

Каталожен номер: 6

1 месец – 13,00 лв.

3 месеца – 39,00 лв.

6 месеца – 78,00 лв.

9 месеца – 117,00 лв.

АБОНАМЕНТ САМО ЗА ПЕТЪЧНИЯ БРОЙ:

Каталожен номер: 8

1 месец – 3,50 лв.

3 месеца – 10,50 лв.

6 месеца – 21,00 лв.

9 месеца – 31,50 лв.

Можете да се абонирате в:
"Български пощи" АД до 15.III.2018 г.,
"Доби прес" ЕООД до 28.III.2018 г.
и редакцията на в–к ДУМА до 20.III.2018 г.
на ул. "Позитано" 20А.
За повече информация:
тел.: 02 97 05 203 и 02 97 05 208

www.duma.bg

ДУМА ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

АНТОН МАНОЛЕВ:

Лекарствата от паралелен внос са по-евтини

Медикаментите за кръвно емконкор и конкор се произвеждат в една фабрика

Интервю на Аида ПАНИКЯН

Антон МАНОЛЕВ е мениджър осигуряване на качеството във фирмата за паралелна търговия и дистрибуция на лекарствени продукти, медицински изделия и хранителни добавки "Беста Мед". Има магистърска степен от Химико-технологичния и металургичен университет. Работи в сферата на фармацията от 2009 г.

Повод за разговора с Антон Манолев е въпрос на депутата от БСП доц. Георги Йорданов на 2 март по време на парламентарния контрол към министъра на здравеопазването Кирил Ананиев за продажбите на лекарство без регистрация в България.

□ *Г-н Манолев, може ли на българския пазар да се предлага лекарство, което не е регистрирано?*

- Всяко лекарство задължително се регистрира, преди да се търгува у нас. Българското законодателство не позволява лекарство, което не е регистрирано или изтеглено от пазара, да получи разрешение за паралелен внос.

□ *Разрешено ли е върху блистера или опаковката на един медикамент да бъде залепен стикер на медикамент с друго име?*

- Да. Това е уредено чрез нормативни актове в България и страните членки на ЕС за адаптиране на лекарствата от паралелен внос към всеки местен пазар. Всички те подлежат на разрешителен режим от Изпълнителната агенция по лекарствата (ИАЛ). Тя одобрява вторичната опаковка, листовката на български език и стикерите, които се поставят.

□ *Защо трябва да се прави това?*

- Лекарство с едно и също активно вещество може да се търгува в различни държави под различно търговско наименование. Някои от внасяните лекарства могат да имат различно търговско наименование в страната, от която се внасят от това на регистрирания в България продукт. В тези случаи паралелно внасяният продукт приема името на този у нас. То се изписва върху стикера, кутията и листовката. Всички лекарства от паралелен внос преминават през процес на преопаковане - кутията и листовката на внесеното лекарство се заменят с адаптираните и одобрени от ИАЛ. Освен това върху първичната опаковка (блистер, саше, бутилка и т.н.) се поставя стикер съгласно националните нормативни изисквания.

□ *За да бъде пуснато на българския пазар лекарство от паралелен внос, одобрява ли се и от ИАЛ?*

- Да. Разрешението за употреба на лекарство от паралелен внос се издава от ИАЛ в съответствие с изискванията на глава 9 а от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина. За да се извърши паралелен внос, се следват стъпките на първовносителя - този, чието лекарство има вече активна регистрация на българския пазар. Паралелният вносител "стъпва" на нея и преминава повторна регистрация. Лекарство, разрешено за употреба в друга държава членка, може да се внася паралелно у нас, когато е еднакво или подобно на разрешен за употреба в България продукт. Процедурата е следната: търговец на едро Х намира лекарство в страна членка на ЕС и подава в ИАЛ заявление за паралелен внос, което включва задължителен набор от документи. ИАЛ изисква справка от агенцията по лекарствата на държавата, от която ще се прави паралелният внос, дали това лекарство е регистрирано при тях със съответното активно вещество, производител, притежател на разрешението за употреба и т.н. След получаване на потвърждение, че лекарството има активна регистрация, процедурата по вноса може да продължи. ИАЛ одобрява макет на кутията, съдържанието на листовката на български, както и стикера върху първичната опаковка, които отговарят на изискванията на Наредба 38 за изискванията към данните върху опаковките и листовките на лекарствените продукти. Макетите трябва да са с подобен графичен дизайн. Върху опаковката и на листовката трябва да е упоменато кой е паралелният вносител, производителят, отговорен за преопаковането, производителят, отговорен за освобождаване на партидата. Причината е, че лекарство с едно и също активно вещество може да има различни производители например за Германия и за Франция, но и двамата са под надзора на един и същи притежател на разрешението за употреба. Специално за конкор, който се продава в България, и емконкор, който внасяме от Испания и маркетираме съгласно нормативните изисквания с българското търговско наименование конкор, притежателят на разрешението за употреба е един и същ. Тук е много важно да подчертая, че конкор и емконкор са две напълно еднакви лекарства. Те са идентични в активна субстанция, състав и форма, имат един и същ терапевтичен резултат и за пациентите няма никакво основание за притеснение. А при възникване на въпроси всеки пациент може да се консултира както с фармацевта на място в аптеката, така и с лекуващия си лекар.

Паралелният внос у нас започва през 2011 г. Той се базира на основния принцип на функциониране на ЕС за свободно движение на хора, стоки и услуги. Преди 7 години така се внасяха едва 4 лекарства. Днес благодарение на опита на вносителите и ИАЛ, у нас броят на лекарствата от паралелен внос е 107. Всяко от тях се води в регистър, публикуван на интернет страницата на ИАЛ. Разрешението за паралелен внос важи за 5 години, а след това може да се поднови.

□ *Как да разбере пациентът, че едно лекарство е от паралелен внос?*

- Това е изписано на кутията, листовката и стикера на всеки един лекарствен продукт от паралелен внос.

□ *Такава ли е практиката и в страните от ЕС?*

- Обичайната практика в Европа при паралелен внос не е преопаковане, а етикетиране и смяна на листовката.

□ *Защо лепите стикер? Това буди съмнения у пациента.*

- Това е задължително изискване съгласно Наредба 38 на МЗ. В България законът е доста по-строг и е в интерес на пациента. Идеята е продуктът от паралелен внос да изглежда като вече търгувания на българския пазар. Всеки стикер се изработва от подходящи за лекарствени опаковки материали.

□ *Очевидно преопаковането ви излиза по-скъпо.*

- Да, но това е нормативно изискване и е в интерес на пациента. Процесът по преопаковане се извършва от предприятия, притежаващи разрешение за производство на лекарствени продукти, издадено от ИАЛ, и спазващи добрата производствена практика (GMP). За България паралелно внесените лекарства са сравнително нови и хората все още не са достатъчно запознати с тях. Когато пациент влиза в аптека в Европа, фармацевтът го информира, че има лекарство, което е от паралелен внос и то е същото и по-евтино.

□ *Защо са по-евтини?*

- Смисълът от паралелната дистрибуция в Европа е да създаде конкуренция на едно и също лекарство на даден пазар. Паралелен внос в България има, защото лекарство, регистрирано и търгувано у нас, е регистрирано и се продава значително по-евтино в друга държава членка. Ценовата разлика дава възможност то да се предлага на по-добра цена у нас.

□ *В кои аптеки разпространявате продуктите от паралелен внос?*

- Покриваме голям процент от аптеките в страната и работим с няколко дистрибутора.

□ *Да се върнем към конкретния случай, коментиран и в парламента. На пациентката ѝ прилошало и получила замайване, когато взела таблетка от лекарството от паралелен внос.*

- Това е нежелана реакция към лекарството, която веднага следва да се отнесе до лекуващия лекар. При всички лекарства са възможни нежелани реакции и за жалост те често са свързани и с общото състояние на пациентите. В листовката е описано, че по-малко от 1 на всеки 10 пациенти получава замайване.

□ *Непрекъснато се говори, че фармацевтичните фирми предлагат в България лекарства на ниски цени, което се смята за основна причина за паралелния износ. Но вашата фирма извършва паралелен внос. Това означава ли, че лекарствата на Запад всъщност са по-евтини? В конкретния случай се предлага лекарство с 2 таблетки повече в опаковка и с 2 лв. по-евтино.*

- В миналото е имало същото лекарство конкор, регистрирано у нас с 30 таблетки, но фирмата е спряла да го продава и го е заменила с блистери по 28 таблетки. Често това се прави по маркетингови причини. Що се отнася до цените, един продукт може да се различава значително по цена в различните държави. Като цяло лекарствата у нас наистина са сред най-евтините в ЕС, тъй като се реферират към възможно най-ниските в 17 европейски държави. От всичките десетки хиляди регистрирани лекарства в България обаче има и такива, които са по-евтини в някоя от държавите в ЕС и те са обект на паралелен внос. За цените може да се добави още нещо. Както споменах, паралелният вносител по закон "стъпва" на регистрацията на първовносителя в ИАЛ. Наредбата, която е в сила в момента, ни поставя в неравностойно положение като вносители. Причината е, че при първа регистрация на лекарство не се ползва вече утвърдената цена на регистрирания продукт, а напротив - задължени сме да преминаваме през излишен процес на реферииране и повторна регистрация. Наредбата като подзаконов акт би следвало да се подчинява на закона и лекарствата от паралелен внос автоматично да получават цената на съществуващото лекарство в регистрите. А при промяна в цената паралелният вносител в разумен срок може да е задължен да коригира и своята. За съжаление българските пациенти и ние като вносители сме потърпевши от несъвършен подзаконов нормативен акт. Колкото по-скоро се промени наредбата, толкова повече у нас ще бъде усетен полезният ефект на паралелния внос за поевтиняване на редица лекарства.

□ *Тогава какъв е смисълът от паралелен внос?*

- Тя е явна и е в полза на пациентите и здравната система. Дори когато имаме еднаква регистрирана цена, лекарството от паралелен внос създава конкуренция и първовносителят и паралелният вносител се надпреварват да намалят цената на един и същ продукт, което отново е в полза на пациента.

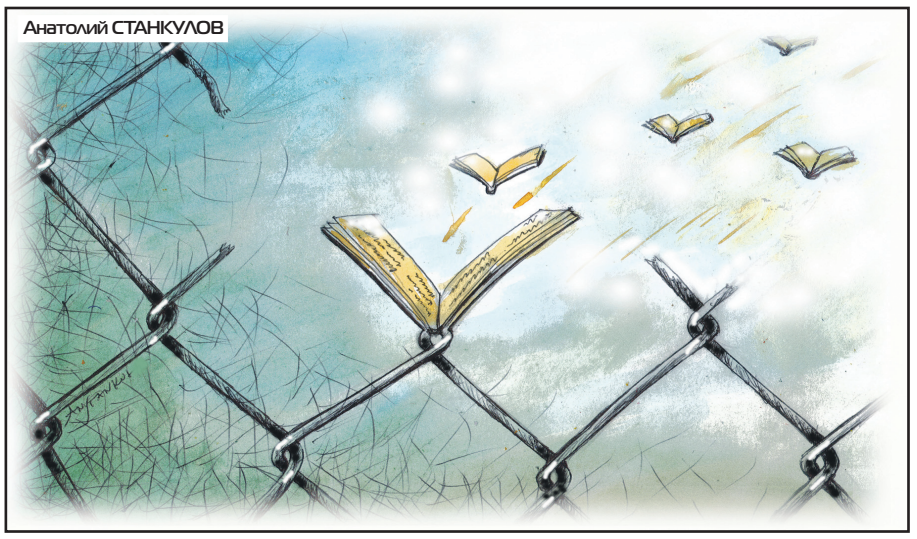
www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

Анатолий СТАНКУЛОВ

Автономене до дупка

Скандали заради феодализъм и шуробаджанащина гръмнаха в поредното висше училище у нас - в Академията за музикално и танцово изкуство в Пловдив. Ако някой в МОН обърне внимание на сигналите оттам, няма да е трудно да се разбере имат ли те основание и какво точно се случва зад паравана на автономията.

Проблемът е, че скандалните случки във висшите училища у нас зачестиха в последните години. Стопанската академия в Свищов - в родното място на автора на "Бай Ганьо", стана нарицателна с екшъна около бившия ректор проф. Величко Адамов и неговите протежета. Разбира се - в ущърб на студентите и на имиджа на висшето училище, създадено с дарението на възрожденеца Димитър Ценов. Той дава на града си всичко, което притежава, със следния завет: "Като принасям своята скромна лепта на народния олтар, свършвам с благопожеланието, щото българският народ да върви безспир по пътя на културния напредък към постигането на своя идеал". И какво стана днес с въпросния идеал за културен напредък на нацията? Стана това, че в МУ-София с частни бодигардове миналата година свалиха законен ректор, пък организаторът му - бивш ректор, сега е подсъдим за "организирана престъпна група", гушвала по 50 бона от чужди студенти. Стана това, че в ТУ-Варна месеци наред гърми скандал с плагиатство на ректора. Стана това, че социалните мрежи са пълни със съмнения с какви хватки ректор на Русенския университет си осигурява "вечен пост". Стана това, че почти не остана висше училище, за което да не се говори, че се е превърнало във "феодално владение".

И какво ли не още стана. А МОН мие ръце: автономия, не можем да се месим! Само че автономията е само смокинов лист за прикриване на бездействието, понеже по закон автономията е АКАДЕМИЧНА! Т.е. вузовете са независими в преподаването и академичните си дейности, но всичко останало е под контрола на държавата, която дава първите и определя правилата. Но понеже всички злоупотребяват с автономията, не е ли време за промени в закона, приет преди почти 22 години, които да въведат ясни права и отговорности?

Бременна програма

ЕВА КОСТОВА

И тая работа като оная. Уж всичко беше от най по и изведнъж се появи прът в колелата. А пари иначе има, планирани са 20 млн. лв. европейско финансиране. С тях трябва да се осигури подкрепа на най-малко 1500 родители за отглеждане на децата им и най-малко 1500 безработни да бъдат наети като детегледачи при родители, чиито деца не са приети в общинска ясла или градина, а семейството не може да си позволи да плаща за частно детско заведение. Социално и обществено отговорно дело, откъдето и да го погледнеш. Наетите ще получават минимална заплата от 510 лв. Като се има предвид, че у нас има много безработни, които разчитат на роднини и приятели да им помогнат да бъдат някъде на заплата, това е добра възможност за тях и за пенсионери, за да могат родителите да продължат работата си или да намерят работодател. Така няма да занемаряват професионалната си квалификация и да губят тренинг. Както се казва, с един куршум няколко заека.

Хубавата идея обаче засега стои разкрачена между бюрократични спънки по пътя с тежка административна артилерия при сключването на тристранните договори по програмата "Родители в заетост". С една дума, програмата кара поредния месец на "бременност", а потърпевши твърдят, че често чакат само за един заветен чиновнически подпис. Проверките и подписите наистина са много и нужни. Все пак става дума да повериш някому детето си, да се знае в чии ръце попада. Но се предполага, че проектът е бил обмислен предварително, били са разчетени средства и са били набирани кандидатите по определени критерии. За някои желаещи в началото изискванията бяха "една ала-бала, мъгляви до немай къде". Но явно и служители в бюрата по труда не са били наясно с всичко или всяка заповед е била предпоследна… В момента 2000 души са преминали през служебните сита и са одобрени за детегледачки за 18 месеца. Едва 597 от тях вече работят.

Пипе на идиоти

МАРИН МИЛАШКИ

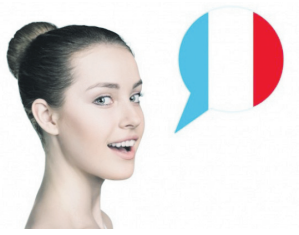
Нацията ни затлъстява прогресивно, а според данни на "Евростат" от миналата седмица само един на всеки 10 спортува активно. Как обаче родителите могат да запалят децата си по спорт? Най-лесно, като ги водят по спортни събития. Едно от тях бе футболният мач, в случая дербито, между ЦСКА-София и "Левски" (1:0) в неделя. Какво обаче се случва в часовете преди срещата? Медиите започват да заливат аудиториите си с любимата си информация за жестоки сблъсъци между фенове на двата отбора. Този път мелетата започнали още по магистралите, в тях участвали десетки гамени с качулки и бухалки. Сред атакуваните, разбира се, е имало и деца, които надали ще си спомнят с добро този мач, който не трябва да е нищо повече от спортен празник. Оказа се обаче, че манталитетът на т.нар. фенове не се е променил и тяхната цел е да отидат да се сбият и после да тръбят, че те са победители. Но в какво са победили? В това кой е поглупав, разбира се.

Тук обаче трябва да се попита защо полицията не си върши работата? Да, в София имаше стотици униформени и всичко протече нормално. Но България не е столицата. Този път само чудо остави без наранявания десетки нормални фенове, които искаха да пристигнат и да гледат мача с децата си. За редица от тях това едва ли ще бъде обичайно начинание в бъдеще. Едва ли те ще се осмелят да заведат децата си друг път на мач. Повече от сигурно е, че няма да посмеят. А именно оттам ще започнат и проблемите със затлъстяването. Защото, от една страна, от МВР не знаят как да си свършат работата, а обикновената охранителна полиция изпълнява безумни задачи. От друга, гамените показаха, че си остават без акъл, а от празните трибуни клубовете само са на загуба. Заради липса на пари те няма как да се развиват.

Но какво да го правиш българския идиот? Това е манталитет, който вероятно никога няма да се промени. За разлика от родината на футбола Англия, където се справиха с футболния вандализъм, но с упоритост и след много жертви.

Датата 20

МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ФРАНКОФОНИЯТА. На 20 март 1970 г. представители на 21 държави подписват конвенция за създаване на Агенция за културно и техническо сътрудничество на френско говорещите страни (АССТ) по инициатива на трима африкански държавни глави - Леополд Седар Сенгор (Сенегал), Хабиб Бургиба (Тунис) и Хамани Диори (Нигер). През 1996 г. в Маракеш, Мароко, е приет Устав (Харта) на франкофонията. През 1998 г. по време на конференция на министерско равнище АССТ приема името Международна организация на франкофонията. В организацията членуват над 50 държави, сред които и България (от 1993 г.).

МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ПРИКАЗКАТА. Известен още като Световен ден на разказвачите. Започнала през 1991 г. в Швеция, тази традиция има за цел да ни припомни, че при всичките си превъплъщения - през ръкописа, печатната книга или електронното издание, литературата остава преди всичко глас - гласът на разказвача, който чуваме, дори когато четем наум.

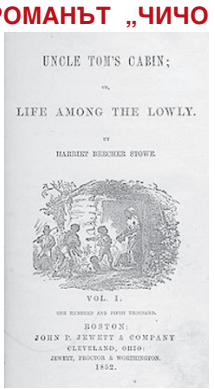
МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ЩАСТИЕТО. Отбелязва се от 2013 г., след като през юни 2012 г. Общото събрание на ООН одобрява с резолюция празника. "Преследването на щастието е фундаментална човешка цел", се казва в документа, приет с консенсус от делегатите на 193-те страни, представени в ООН.

43 Г. ПР.Н.Е. - РАЖДА СЕ ОВИДИЙ, ДРЕВНОРИМСКИ ПОЕТ (УМИРА 17 Г.). Известен най-вече с три големи сбирки еротична поезия - "Героини", "Любовни елегии" и "Любовно изкуство". Други негови популярни произведения са поемите "Метаморфози", "Ибис" и др., както и изгубената днес трагедия "Медея". Един от тримата канонични поети на латинската литература наред с Вергилий и Хораций. Оказва силно влияние върху европейското изкуство и литература.

1852 - ПУБЛИКУВАН Е РОМАНЪТ „ЧИЧО ТОМОВАТА КОЛИБА". Световноизвестната творба на американската писателка Хариет Бичър Стоу е публикувана първо в подлистник в "Национална ера" - вестник, ангажиран с борбата срещу робството. Сюжетът е отчасти базиран на истински случай. Романът изиграва съществена роля за избухването на Американската гражданска война (1861-1865), с която се премахва, поне на хартия, робството на цветнокожите в Америка. Още с публикуването си книгата става бестселър. Преведена е на 37 езика и само за пет години от нея са продадени половин милион бройки.

UNCLE TOM'S CABIN;
OR,
LIFE AMONG THE LOWLY.
BY
HARRIET BEECHER STOWE.
VOL. I.
BOSTON:
JOHN P. JEWETT & COMPANY
CLEVELAND, OHIO:
JEWETT, PROCTOR & WORTHINGTON.
1852.

1950 - ПРЕМИЕРА НА „КАЛИН ОРЕЛЪТ", ПЪРВИЯ БЪЛГАРСКИ ИГРАЛЕН ФИЛМ, създаден след 9 септември 1944 г. Режисьор е Борис Борозанов, сценарист - Орлин Василев, оператор - Васил Холиолчев. Създаден е по едноименната пиеса на Никола Икономов. Музиката е композирана от Парашкев Хаджиев. Лентата е с продължителност 89 минути, а в главните роли участват Иван Димов, Борис Ганчев, Мария Ясникова, Петрана Ламбринова, Константин Кисимов и др.

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Да се издигне статутът на българския език в ЕС!

ПЕТИЦИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИЛИЩА В ЧУЖБИНА ЩЕ СЕ ГЛЕДА ДНЕС В КОМИСИЯ НА ЕВРОПАРЛАМЕНТА

Велиана ХРИСТОВА

Комисията по петиции на Европейския парламент ще разглежда днес в Брюксел апела на Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ) с искане българският език в страните членки на ЕС да се признае за матуритетен. Инициативата има за цел да защити т.нар. "малки" езици, сред които попада и българският, и да улесни запазването на връзката между учениците в чужбина и родния им език. В нейна защита се обявяват евродепутатът Светослав Малинов и колегите му от българската делегация в Европарламента. Това съобщи Снежина Мечева, говорител на асоциацията и директор на Българското училище към посолството на България в Лондон.

Борбата за статута на българския език в ЕС продължава от години. Петицията на АБУЧ бе внесена точно преди година с подписите на хиляди българи, живеещи зад граница. Учителите от АБУЧ са категорични, че огромен стимул за българчетата ще бъде оценяването на знанията им по родния език в чужбина и признаването на тази оценка или сертификат при кандидатстване например във висше училище. АБУЧ призова Европейският съюз да подпомогне за осигуряването на правна и административна възможност за полагане на матура или друг вид езиков изпит по всеки един от официалните езици на ЕС, в това число и по български език във всички държави членки.

Петицията е подкрепена от българския президент Румен Радев и от вицепрезидента Илияна Йотова, от българските евродепутати, от депутати от 44-то Народно събрание, Министерството на външните работи, Държавната агенция за българите в чужбина и др. Петицията досега е подкрепена с хиляди подписи на хора от 36 страни, от които 22 държави членки на ЕС.

В европейските образователни системи съществуват големи различия по отношение на преподаването, оценяването и признаването на езиковите познания. Повечето държави членки на ЕС не предвиждат възможност за явяване на езиков изпит при завършване на средно образование или признаване на сертификат по европейски език извън основните изучавани - английски, френски, немски, испански и италиански. Това дискриминира учениците, носители на по-малко говоримите езици. За всички нас трябва да е ясно, че без български език няма българи, а без българи няма България. Запазването на българската идентичност на младите хора зад граница е национална грижа и проблем в условията на съвременната глобализация, свързан със сигурността на държавата ни и нейното съхранение, заявяват от АБУЧ. И добавят: "Въвеждането на матуритетен изпит по български език или на изпит, който да се признава в дипломите за средно образование в страните членки на ЕС, ще гарантира дълготрайната заинтересованост на младите българи да овладяват своя майчин език до завършване на средното им образование и ще им позволи да имат право на избор къде да продължат своята по-нататъшна реализация, в това число и в България".

На този фон обаче да припомним един срамен факт - българите, които работят в структури на ЕС в Брюксел, заявиха преди време, че нямало нужда да се открива българско училище там, както са направили всички останали страни за своите чиновници в ЕС - понеже децата им нямало да се върнат в България и "родният език няма да им е нужен". Както се казва, "поради что се срамиш да се наречеш болгарин!".

Снимка АВТОРКАТА

Снежина Мечева

ПЕТИЦИЯ

Признаване на официалните езици на ниво матура

Асоциацията на българските училища в чужбина призовава за насърчаване на сътрудничеството между държавите членки в областта на чуждоезиковото обучение и призовава Европейския съюз да подпомогне и допълни действията на държавите членки за осигуряването на правна и административна възможност за полагане на матура или друг вид езиков изпит по всеки един от официалните езици на ЕС, в това число и по български език във всички държави членки. С цел осигуряване на равнопоставеност и облекчаване на мобилността на семейства с ученици в среден курс на образование в ЕС настояваме резултатът от такъв изпит да се вписва в дипломата за завършен етап от обучение на съответната национална образователна система на държавата членка на ЕС, където учи и живее ученикът.

Основание за петицията е същността на езиковата европейска политика, която цели опазването и насърчаването на езиковото многообразие като средство за интеграция. Осъзнавайки, че отговорността за изготвяне на образователните политики принадлежи категорично на държавите членки, ние смятаме, че проблемът има основание да се постави на европейско ниво, тъй като той засяга ученици на всички държави членки на ЕС, представлява пречка за мобилността на семействата и не може да бъде решен чрез междуправителствен подход.

Съгласно Европейската стратегия за многоезичие (ESM) и за постигане на предвидената във всички актове на ЕС мобилност и интеграция на вътрешния пазар признаването на една от ключовите компетентности на гражданите, а именно езиковата, следва да става безпрепятствено във всяка точка на ЕС. Това са и заключения на всички проучвания в тази област.

Европа се нуждае от по-ефективни, приобщаващи и справедливи системи, които дават равен достъп на всички до висше образование. Ако целта на стратегията за многоезичие е майчин + 2 езика, то на практика от младите носители на по-слабо разпространените езици, живеещи в друга държава членка, често се изискват 3 чужди езика, а майчинят не се оценява и признава. Начин за премахване на тази неравностойност би било именно признаването на всички официални езици на ЕС като матуритетни в държавите членки или признаването на сертификати за оценка на езиковата компетентност по Общата европейска референтна езикова рамка със силата на матуритетен изпит.

Настояваме Европейската комисия да включи въпроса в програмата си и да събере необходимите данни от всички държави членки за възможността всички по-слабо разпространени езици да бъдат включвани в оценки, точки, кредити, балове, нива, необходими за кандидатстване във висши учебни заведения и по-общо за всякакви количествени и качествени критерии за равнището на квалификация на младите хора в Европа.

Настояваме този въпрос да стане приоритет на следващата тройка председателства, а именно на Естония, България и Австрия. Гражданите на две от тези държави са пряко засегнати, тъй като езиковите компетентности по естонски и български език днес не се оценяват равнопоставено с останалите.

Настояваме Съветът на министрите на образованието да сформира работна група по този въпрос и да състави списък на възможностите за младежите да представят за оценка всички техни езикови компетентности по всички официални езици на ЕС, включително и по "малките езици" във всички държави членки. При спазване на принципа на субсидиарност тази работна група би могла да работи заедно с ЕК по предложение за Решение (или друг акт) на Съвета и Парламента за установяването на такъв списък и механизмите за признаване или на положени езикови матури в други държави, или на сертификати от лицензирани тестови центрове, наравно с организираните матуритетни изпити в приемната държава. Това ще позволи на всички държави, които не разполагат със собствен ресурс за организирането на матуритетни изпити по 24 езика, да дадат все пак равни възможности на всички млади европейски граждани, пребиваващи на тяхна територия.

Езиковата политика на ЕС недвусмислено изисква стимулиране, изучаване и разпространение на официалните езици на ЕС. Важно е се даде възможност на тези ученици, които не живеят и учат в родината си, чиито родители са се възползвали от правото си на свободно движение в ЕС, да не загубят връзката с майчиния им език. В допълнение, поддържането на слабо разпространените езици в страните членки на ЕС може да се разглежда и като възможност един ден гражданите на ЕС, намерили временно условия за живот в друга държава, да се завърнат в държавата им по произход. Ако не са поддържали знанията си по майчин език, те губят мотивация и възможност за общуване и обмен с държавата им по произход, което също е ограничаване на мобилността и лишаване от перспектива за многостранен избор в рамките на Европейския съюз.

Повдигнатият проблем би могъл да се впише в Новата програма на уменията в Европа, в предстоящото преразглеждане на Европейската квалификационна рамка и новия Европас. Считаме, че ако Съюзът не може да задължи държавите членки да включат в програмите си всички европейски езици, то би могъл да насърчи съхраняването и развиването на езиковите знания и умения чрез признаването на всички форми, вкл. и неформални на това обучение и най-вече на резултатите му. Децата, загубващи майчин език поради мобилност, са загуба на потенциал за Европа. Съхранението и развитието на езика, обратно, ги превръща в три или четириезични граждани, от които Европа има нужда за по-силна интеграция, по-добро познаване на всички държави членки и по-уравновесено развитие.

Асоциация на българските училища в чужбина

(Със съкращения)

Деца от Българското училище във Виена

Снимка БГНЕС

Владимир Путин говори три дни преди изборите пред участниците във форума "Русия, земя на възможностите"

УСПЕХЪТ НА ВЛАДИМИР ПУТИН НЕ СЕ ДЪЛЖИ ТОЛКОВА НА ХАРИЗМАТА МУ, КОЛКОТО НА ПОСТИЖЕНИЯТА ВЪВ ВЪТРЕШНАТА ПОЛИТИКА

Георги ГЕОРГИЕВ

"Имаме ясни, разбираеми, благородни цели. Искаме да направим страната ни ярка, целеустремена напред в бъдещето, защото тук са живели нашите деди, живеем ние, ще живеят нашите деца и внуци. Ще направим всичко те да живеят щастливо... Никой друг, освен нас и вместо нас няма да направи това. Ако направим това, близкото десетилетие, целият XXI век ще минат под знака на нашите ярки победи."

Това е частта от речта на Владимир Путин, произнесена на 3 март на стадион "Лужники" в Москва, която най-често бе цитирана в следващите дни. Тази реч обаче "потъна" в произнесеното два дни по-рано пред Федералното събрание слово, в което президентът на Русия разказа за нови видове стратегически оръжия, които потенциално могат да променят баланса на силите в света. Всъщност "очаква ни десетилетие на ярки победи", е най-голямото предизборно обещание на Путин, който в неделя за четвърти път бе избран за държавен глава на Руската федерация.

Руският президент може и да преувеличава с тази заявка за следващия му шестгодишен мандат, но едва ли с много. Резултатите от предишните почти две десетилетия, през които той ръководеше страната като президент, министър-председател и пак президент дават основание да вярваме, че Путин

не си хвърля думите напразно

Впрочем, точно изпълнението на поголямата част от предизборните обещания, ако не изцяло, то поне близко до зададения максимум, е отличителна черта на този политик, който в момента вероятно е най-добре подготвеният и отговорящ на обществените очаквания държавен глава в света. Впрочем това не е особено трудно в момента, като наблюдаваме какво дъно копаят държавните мъже и жени в някои от водещите западни държави, които довчера за мнозина бяха образец за подражание в политическата култура.

Когато през 2012 г. Путин се кандидатира отново за президент и фактически, въпреки очакванията на мнозина либерално настроени руснаци, продължи авторитарната политическа традиция в Русия, бяха изказани редица предположения защо това се случва. Намиращият се на тогавашния пик на популярност Путин можеше успешно да управлява страната, и формално намирайки се на втора роля като министър-председател или дори като председател на Думата, пост който също дава много възможности за независим от партийни началници политик. Още повече, че Русия се развиваше успешно в икономически и социален план по траекторията, зададена от предишните му мандати и президентството на Дмитрий Медведев. Единствената съществена причина за завръщането на Путин в Кремъл, бе видяна от мнозина експерти във външната политика и външните заплахи пред Русия.

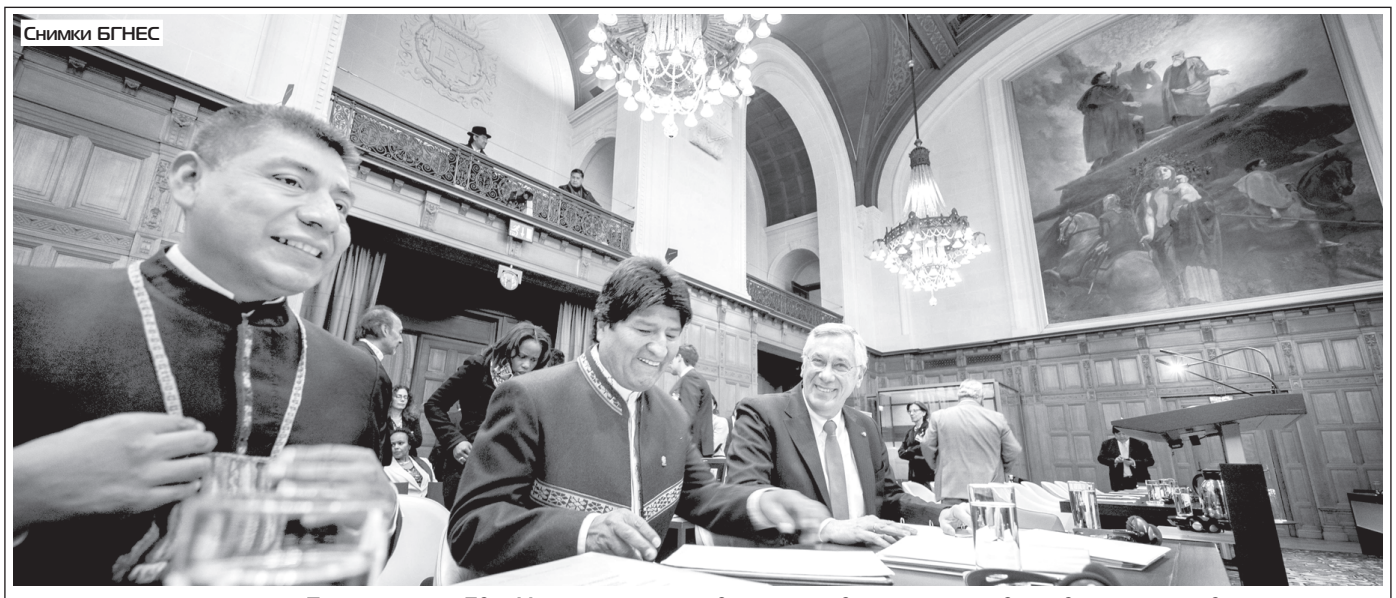
Започналият процес на силово преформатиране на редица страни от Северна Африка и Близкия изток, агресията срещу Либия, в която САЩ и васалите им

просто излъгаха Русия

за да си осигурят нейния глас в Съвета за сигурност, започващата геополитическа партия около Украйна чрез американския проект "Източно партньорство", продължаващата политика на "меко сдържане" на Русия, както виждаме от дистанцията на времето, явно са били тези аргументи, които са натежали при вземането на решението. Сега виждаме, че този избор за Русия е бил правилен и то точно в сферата на външната политика. Няма съмнение, че съхраняването на баланса между отстояването на националните интереси на Русия и запазването на мира между великите държави, е задача, която този президент решава особено успешно.

На стр. 14

www.duma.bg

Снимки БГНЕС

Президентът Ево Моралес и други висши ръководители се явиха вчера на първото заседание на Международния съд в Хага заради делото, което Боливия заведе срещу Чили заради отнетия й достъп до Тихия океан преди 138 години. Оттогава двете страни не могат да разрешат териториалния спор помежду си

ЕРДОГАН:

Във Варна ще питам къде са парите за бежанците

Анкара обвинява ЕС, че не изпълнява финансовата част от мигрантското споразумение

Турският президент Реджеп Ердоган заяви днес, че на срещата с европейските лидери във Варна ще постави категорично въпроса за финансирането за бежанците в страната му, обещано от ЕС, предава кореспондентът на БГНЕС от турската столица.

Срещата на върха между лидерите на Европейския съюз и Турция ще се проведе на 26 март в резиденция „Евксиноград". В реч пред магистрати в Анкара Ердоган подчерта изключителната роля на Турция за предотвратяването на мигрантския наплив към Европа и припомни, че ЕС не изпълнява споразумението за финансовата подкрепа. „Ние не затворихме границите си, както направиха други съседни държави. Оказваме гостоприемство на 3,5 милиона души от Сирия и 500 000 от Ирак и не се поколебахме да поемем този риск. Не оставихме никого да бъде жертва на режим или на терористичните групировки. Посрещаме всичките им нужди, особено за образование, здравеопазване. Предоставихме убежище на всички, които го потърсиха. За съжаление обещанията, които ни се даваха, не се изпълняват", посочи държавният глава, като визира договорените два транша от общо 6 млрд. евро от ЕС за подкрепа на бежанците в Турция. От тях обаче до момента са изплатени само 850 млн. евро, които са косвена помощ за Червения кръст и Агенцията за авариите и бедствията (AFAD). „Ако ще давате парите, давайте ги, не се подигравайте с нас. Тази нация има достойнство и чест. Но онези така са свикнали, въобразяват си, че ще се молим пред вратите им. И говорят за втория транш, а не сме получили първия. Следващата седмица ще бъдем заедно във Варна и ще им поставя въпроса – или плащайте, или си признайте честно, че няма да има пари", каза Ердоган.

Турция е изпълнила задълженията си по сключената през 2016 г. сделка с ЕС за ограничаване на мигрантския поток към Европа. Това заявиха от турското Министерство по европейските въпроси по случай втората годишнина от подписването на споразумението, пише "Хюриет". Благодарение на договора е намаляла не само миграцията, но и заради предоставените сигурни и легални пътища за тях е намалял рязко и броят на загиналите имигранти, опитващите се да достигнат до Европа, констатираха от министерството.

"Благодарение на споразумението от 18 март средната бройка на нелегални преминавания на границата е спаднала от 7000 (през октомври 2015 г.) до около 43", казва се в съобщението.

От началото на 2018 г. до момента са регистрирани 56 опита за незаконен трафик на 2448 бежанци, заловени са шестима организатори на прехвърлянето им.

Турция изпълни задълженията си точка по точка от договора, но за съжаление ЕС не изпълни всичките си задължения, добавят от турското европейско ведомство. "Продължаваме да чакаме ЕС да активира Схемата за доброволно хуманитарно приемане, което ще предостави легални начини за пътуване на сирийските мигранти", посочиха още там. "Хюриет" припомня, че на 14 март Съюзът отпусна поредни 3 млрд. евро за бежанците в Турция, които са вторият транш по споразумението.

КИТАЙ УТВЪРДИ НОВО ПРАВИТЕЛСТВО

Делегатите на Общокитайското събрание на народните представители утвърдиха новия състав на Държавния съвет (правителството) на Китайската народна република.

Реформираният кадрови състав на кабинета беше представен в неделя за обсъждане от законодателите от правителствения ръководител Ли Късян.

Първи вицепремиер на Държавния съвет става бившият председател на партийния комитет на Шанхай и член на постоянната комисия на Политбюро Хан Джен.

Министърът на външните работи Ван И беше повишен в ранг – член на Държавния съвет, което сочи увеличаване на политическата му тежест в партийно-държавния апарат.

Министър на отбраната очаквано стана генерал Въй Фънхе, който през октомври м.г. беше включен във Военния съвет на ЦК и беше единственият му член без портфейл.

Лю Кун е новият министър на финансите.

По-рано парламентът одобри мащабна реформа на Държавния съвет. Новият състав на правителството включва 26 ведомства на министерско равнище, между които има 7 нови министерства, а структурата и задачите на други четири са оптимизирани.

Набедиха Вучич за тайни преговори с Косово

Председателят на сръбската Народна партия Вук Йеремич заяви, че сръбският президент Александър Вучич води тайни преговори с косовските лидери Хашим Тачи и Рамуш Харадинай и се опитва да заблуди международната общност.

Като краен срок за решаване на косовския въпрос се споменава началото на лятото и сега на Вучич му трябва нещо, което да използва като "смокинов лист". Във вторник Вучич беше в Париж на тайна вечеря с Хашим Тачи, а днес тайно замина за Ню Йорк, за което сръбската общественост не е информирана, посочва Йеремич.

Той преговоря и с Рамуш Харадинай чрез близък посредник от обкръжението си, каза Йеремич по телевизия "Фейс".

Според Йеремич, който е бивш външен министър на Сърбия, Вучич предложил на Запада "гениалната идея" за размяна на Южна Сърбия срещу Северно Косово, но получил отказ.

Йеремич каза, че за Вучич, Тачи и Хардинай е от полза отлагането на решението за Косово, а сръбският президент панически се опитва да постигне "нещо", за да се подпише всеобхватен договор, защото шест години е търгувал със сръбските интереси в Косово, за да затвърди бруталната си диктаторска власт.

КРАТКИ

Самоуби се украински пилот, заподозрян в свалянето на MH17

Украинският военен пилот, обвиняван от Русия за сваления пътнически самолет на Малайзийските авиолинии MH17 през 2014 г. над Източна Украйна, се е самоубил с пистолет. Тази информация разкри украинска медия, позовавайки се на полицията. Капитан Владислав Волошин отричаше обвиненията на Русия като лъжа. Негови роднини са споделили пред украински медии, че е бил изпаднал в депресия. Те са били в апартамента по време на самоубийството в неделя. Той издъхнал в болница.

Регистрираха българска партия в Македония

С македонския химн и Ода на радостта започна представянето на първата българска партия в Македония Граждански демократичен съюз. Начело на партията ще бъде Петър Колев, бивш член на българската ВМРО-БНД и председател на Сдружението за македонско-българско приятелство, който сам се определя като "македонски българин". В изпълнителния комитет ще бъдат включени и бившият лидер на ВМРО-Народна партия Георги Трендафилов и изтъкнати българофили, които живеят в Македония.

Пучдемон иска швейцарски модел

Бившият лидер на испанската автономна област Каталуния Карлес Пучдемон заяви, че независимостта не е единствен вариант и политическата система на Швейцария е най-ефективна. „Единствена възможност ли е независимостта? Съвсем не. Има и други", цитира изданието думите на Пучдемон, който в момента е в Швейцария. „Може би сред тези други варианти политическият модел на Швейцария е най-ефективен и привлекателен", смята каталунският политик.

Нападнаха посолството на Турция в Дания

Сутринта в понеделник бе атакувано с бутилки със запалителна смес посолството на Турция в Дания, предаде Ройтерс, като се позова на полицията. На фасадата на сградата в столицата Копенхаген има нанесени значителни щети, няма пострадали. Полицията води разследване.

Руската ракета "Союз" МС-08 бе транспортирана вчера до космодрума в Байконур, Казахстан. Следващата мисия на борда на Международната космическа станция ще започне на 21 март и ще включва един руски и двама американски космонавти

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Путин преизбран триумфално, Западът мълчи за победата му

Вотът за него е рекорден за постсъветска Русия, Крим потвърди статута си

Световните лидери поздравяват Владимир Путин за преизбирането му на президентски избори в неделя, но до момента западните лидери мълчат, информира Би Би Си.

За Путин гласуваха 76% от участвалите във вота, което прави 56 млн. гласа. Избирателната активност бе 76 процента. С изключение на кандидата на компартията Павел Грудинин, който събра почти 12%, останалите шестима кандидати имат под 10-процентна подкрепа. Фактически вотът за Путин е рекорден за цялата история на постсъветска Русия.

Владимир Путин смята за смешно предположението, че би могъл да се върне на президентския пост през 2030 година, предаде ТАСС. "Това, което казват, е малко смешно", каза 65-годишният Путин в отговор на въпрос на журналист. "Хайде да сметнем... какво, аз до 100-годишен ли ще стоя тук? Не!", каза той.

От президентството ни съобщиха, че Румен Радев е изпратил поздравителен адрес до Владимир Путин. „Надявам се заедно да работим за разгръщането на съществуващия потенциал на двустранно взаимноизгодно сътрудничество в различни области, в интерес и за благото на нашите два народа", изтъкна президентът ни. Той отбелязва и вековната историческа и културна близост между българския и руския народ.

Сред реагиралите на победата му световни лидери се откроява китайският президент Си Цинпин, който в поздравлението си подчерта, че партньорството между Русия и Китай е на "най-доброто ниво в историята" и е пример за изграждане на нов тип международни отношения. Преизбраният президент получи поздравление и в телефонните си разговори с индийския и японския премиер Моди и Абе.

Путин бе поздравен и от хърватската си колежка Колинда Грабар-Китарович, която изрази надежда за по-бърза негова визита в страната й. "Убедена съм, че на тази отговорна длъжност ще продължите вашата работа за всеобхватно благополучие на вашата държава и на всички нейни граждани", гласи поздравлението на Грабар-Китарович

Путин бе поздравен и от президентите на Унгария, Армения, Азербайджан, Казахстан, Беларус, Молдова, Таджикистан, Туркменистан, Киргизстан, Венецуела, Боливия, Куба и ОАЕ.

До момента няма реакции на западни лидери. През последните седмици напрежението между Русия и Запада се покачи след отравянето на бившия руски агент Сергей Скрипал. Само новият германски външен министър Хайко Маас заяви преди срещата в Брюксел с колегите си от ЕС, че Русия ще остане труден партньор, но добави: "Ние искаме да запазим диалога". Той постави под въпрос честността на проведения вот.

Западният печат обаче широко коментира изборите в Русия. Германският "Билд" пита: "Трилърът с отравянето помогна ли на Путин". Таблоидът цитира говорителя на предизборната кампания на руския лидер, който благодари на Великобритания за "несправедливите обвинения към Русия" и оказания натиск над Москва в "точното време", което накара руските гласоподаватели да се "съберат около центъра на властта и това е Путин". Френският бизнес вестник "Ле-з-еко" пише, че Путин е "преизбран в климат на Студена война". Вестникът допълва, че "Владимир Путин е спечелил залога, който не е било възможно да изгуби: да бъде преизбран на фона на пълномащабна криза със Запада".

В Крим за Владимир Путин гласуваха 92% при избирателна активност 71 процента. На тези избори жителите на Крим отговориха по същество и на въпроса за статута на полуострова, заяви германският наблюдател от Лявата партия Андреас Маурер. Той отбеляза, че изборите са преминали прозрачно и открито. По думите му цели семейства идваха в избирателните секции, той призна, че за пръв път е видял на избори такива големи опашки. "На Запад не съм виждал някой да застане на опашка за избори от седем сутринта...За нас беше важно да научим как са организирани изборите в градовете, селата, районите...Днес сутринта прочетох в неголям немски вестник как са минали изборите в Крим. Абсурд някакъв, срам ме от такова нещо. Там беше написано, че само 30 процента са гласували, но ние видяхме друго. Може да потвърдим високата избирателна активност", сподели Андреас Маурер. Той призова западните журналисти да не пишат материали за Крим от дистанция, а да посетят полуострова "Това бяха прозрачни, добре организирани и на високо равнище избори", резюмира наблюдателят.

ОССЕ също оцени вота като добре организиран и открит, но не смята, че изборите са били пълноценни заради липсата на реална конкуренция. Според ръководителя на мисията Майкъл Георг Линк това проличало в значително по-голямото време в медиите, отделено на Владимир Путин.

Решението на македонския въпрос ще попречи на Турция

Решението за т.нар. македонски въпрос е в полза на Гърция, при условия, свързани със защита от иредентизъм, гарантиране на границите и определяне на име на държавата за обща употреба (erga omnes), казва гръцкият ляв политик Фотис Кувелис в интервю за сайта "Real news". Според него споразумение трябва да бъде сключено с международен договор, но да бъде придружено и от конституционни промени.

Според Кувелис, международен договор, който включва задължения, свързани с иредентизма и неоспорване на границите, ще е с надконституционно влияние.

Разбира се, казва Кувелис, преразглеждането на Конституцията на Македония и спазването на условията на международния договор, ще бъдат обвързани с международното право.

Кувелис смята, че ако въпросът остане нерешен, съществува опасност от експанзия на Турция, добавяйки, че Гърция може да допринесе за стабилността в региона.

Гръцкият политик изтъква, че неуспехът е в полза на турския експанзионистичен характер, който показва „интерес" към турското и мюсюлманското население в региона, за да разшири влиянието си. Трябва да имаме предвид и нагласата на политическите сили в региона за създаването на велика Албания, посочва Кувелис.

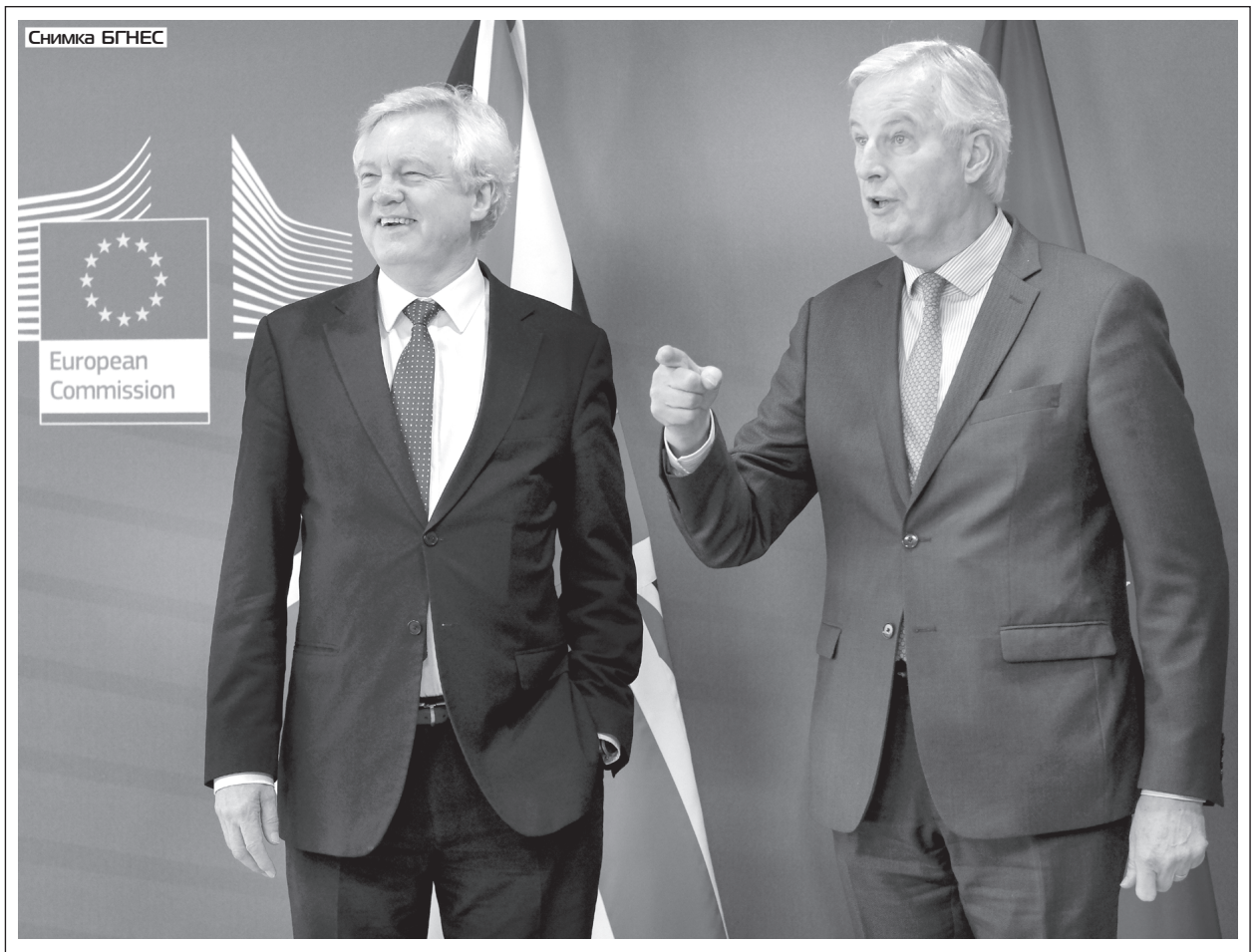
Няма връзка между Глушков и Скрипал

Полицията във Великобритания съобщи, че не са открили следи от влизане с взлом в жилището на руския гражданин Николай Глушков, информират местни агенции. Глушков беше открит мъртъв в дома си в Лондон на 12 март.

В края на миналата седмица британската полиция обяви, че разследва смъртта на 68-годишния руски бизнесмен Николай Глушков като убийство. Преди дни "Дейли телеграф" писа, че руски бизнесмен и близък партньор на Борис Березовски е открит мъртъв във Великобритания.

От Скотланд ярд заявиха, че разследват случая, след като са получили доклад на патолог, в който пише, че причината за смъртта е свързана с удушаване.

До момента не са извършени арести във връзка със случая. Разследването продължава, поясниха от силите на реда и добавиха, че 400 веществени доказателства са събрани.

ЕС и Великобритания постигнаха предварително споразумение за преходния период преди „Брекзит". Лондон ще може да сключва самостоятелно търговски сделки, но се задължава да запази свободното движение на европейски граждани

Хеликоптери на САЩ евакуирали главатари на ДАЕШ в Сирия

Хеликоптери на международната коалиция, оглавявана от САЩ, са евакуирали от югоизточните покрайнини на град Камишли в североизточната част на Сирия група главатари на терористичната групировка ДАЕШ ("Ислямска държава").

Това твърди държавната сирийска новинарска агенция САНА, позовавайки се на собствени източници. Според САНА три хеликоптера са се приземили в предградие на Камишли, качили са четирима главатари на ДАЕШ от иракски произход и са излетели в неизвестна посока.

В същото време президентът на Турция Реджеп Ердоган обяви в понеделник, че ще разшири турската военна кампания в Сирия до други контролирани от кюрдите райони чак до границата с Ирак, ден след като турски сили и техни сирийски съюзници изтласкаха кюрдските милиции от анклава Африн.

„Сега ще продължим този процес, докато напълно елиминираме този коридор, включително Манбидж, Аин ал Араб, Тел Абияд, Рас ал Аин и Камишли", каза Ердоган, визирайки райони, контролирани от кюрдските Сили за народна защита (YPG).

www.du

ДУМА

Руската връзка на „дълбоката д

Случаят „Скрипал“ е скалъпен, за да стартира хибридна война на Запада срещу Русия

Юри МИХАЛКОВ

Западът изфабрикува причина да нажежи още повече конфликта с Русия - дотам, че да я вкара едва ли не в графата “враг на цивилизацията”. Общо взето, това е химическата формула на геополитическия случай “Скрипал”. Това е изпадналият от играта двоен агент, който през 2006 г. бе осъден в Русия за шпионаж в полза на Великобритания, но през 2010 г. бе помилван и предаден на Лондон в замяна на 10 руски шпиони, задържани в САЩ.

Този извод най-убедително се откроява в декларацията на лидерите на четирите държави - Великобритания, САЩ, Франция и Германия. В нея Русия е обвинена, че е извършила “първата химическа атака на територията на Европа след Втората световна война. Това е атака срещу суверенитета на Великобритания... Това е заплаха за нашата обща безопасност”, казва се в нея. Отделно британското външно министерство пусна видеоклип за промиване на мозъците, в който се тръби, че “Русия се стреми да подкопае световния ред”. Някои руски медии коментираха, че това извежда конфронтация между Запада и Русия на ново, много по-сериозно равнище.

Всъщност с тази си декларация “четиримата големи”, без да усетят, са стъпили в капана на продукта, изфабрикуван от тях самите. Образно казано, поставили са каруцата пред коня, който трябва да бъде теглен от нея. Те можеха да изчакат становището на специализираната Организация за забрана на химическото оръжие (ОЗХО) и тогава вече да сипят такива мрачни оценки. Не че ОЗХО е кристално неуязвима откъм политически натиск, но върху “четирима големи” пада съмнението,

че са й връчили геополитическа поръчка

изпреварвайки нейното становище. А поръчката е Путинова Русия да бъде сатанизирана като виновна, без да се е провинила.

Притежава ли тя наистина забранения боен нервно-паралитичен газ “Навичок” (“Новак”), тя ли го е задействала срещу Сергей Скрипал и дъщеря му Юлия и изобщо с такъв ли газ са поразени те двамата? Първоначално британските медии писаха, позовавайки се на спецслужбите, че “новакът” се намирал в куфара на дъщерята и багажът е трябвало да бъде разопакован в дома на Скрипал в Солсбъри. Съобщаваше се също, че с него са могли да бъдат напоени дрехите, подаръци или козметиката на Юлия. Ето как руският к.б.н. и експерт по биологическото оръжие Иля Духовлинов контрира този момент пред “Взгляд”: “Това жълтовато вещество има много остра химическа миризма, ето защо всички разсъждения, че то е можело незабележимо да бъде сипано, впръснато, изсипано изглеждат крайно странни. Човек може да почувства това вещество мигновено, толкова остра миризма има то.” Според Игор Никулин, който е бивш член на комисията на ООН за химическото и биологическото оръжие, “багажната версия” е несъстоятелна, защото това означава, че “навичокът” е трябвало да бъде транспортиран в самолета. Но 4-часовият полет “задължително би отровил целия самолет или пък самата Юлия Скрипал би се отровила в жилището си

Снимки БГНЕС

Полицай стои до предпазно опакована пейка, на която Скрипал и дъщеря му са били намерени в безсъзнание

Руският външен министър Сергей Лавров неведнъж отхвърляше отправените към страната му обвинения. Като част от мерките срещу Москва британската страна отмени негово посещение в Лондон и изобщо двустранните контакти на високо равнище

в Москва”, ако “новакът” по някакъв начин й е бил подхвърлен още там. По думите му само два грама от свръхтоксичния газ може да убият до 500 души.

Бившият инспектор на ООН в Ирак Антон Уткин, също специалист по химическо оръжие, не изключва възможността веществото да е било сложено в куфара или вещите на Юлия Скрипал, но вече на територията на Великобритания. Тя е пристигнала на Острова на 3 март, а заедно с баща си е загубила съзнание на следващия ден. “Въпросът е как те цяло денонощие са били напълно здрави? Защо цяло денонощие никой не е бил заразен? Докато полицаят, дошъл на местопрестъплението, е получил поражения за няколко минути или дори секунди”, забелязал е Уткин, цитиран от РБК.

В тази връзка Игор Никулин допуска версията за контролирано отравяне. За това според него свидетелства фактът, че никой от пострадалите не е умрял, макар да е попаднал под въздействието на толкова свръхтоксичен “новак” - нито Скрипалови, нито другите потърпевши. “Значи навреме са им били антидот, значи този процес е бил контролиран.”

Накрая ето как Иля Духовлинов доказва несъстоятелността на обвиненията на Тереза Мей и Запада, че отровата е руска: “Най-главното е ето какво. За да могат британските специалисти с пълна сигурност да установят, че този газ е именно “Навичок”, а не някой друг, те задължително трябва да имат така наречения контролен стандарт. За да се докаже, че това е същото съединение, то трябва да бъде сравнено със съответния стандарт. Щом те казват, че този газ е “Навичок”, то те априори разполагат със стандарта на това вещество. Значи имат колекция и формула. Това е най-важният момент в цялата тази история. Казано иначе, ако Британия е толкова убедена, че това е газ “Начивок”, то тя има химическата му формула, негови образци и може да го произвежда.”

А на 12 км от Солсбъри се намира военната химическа лаборатория в Портън Даун. Впрочем на 15 март постоянният руски представител в ОЗХО Александър Шулгин заяви, че

Великобритания и САЩ са се занимавали с разработката на „новака“

Завчера се появи и друга версия. Скрипалови били отровени от прахообразно вещество, сипано в климатика на колата. И в съобщенията вече не се споменаваше “Навичок”. Проверявани били ресторант и пъбът, в който те били, отцепена е част от гробищата с гроба и на жена му. Дали разследването вече не се лута и не търси под вола теле, за да “намери” руската следа?

И още едно съображение. След смъртоносното отравяне на Александър Литвиненко във Великобритания през 2006 г. бяха разпространени негови снимки от болничното легло. Защо вече трета седмица няма снимка на Скрипалови? И защо руски дипломати не са допуснати поне да го зърнат в леглото?

Обвинението, че Русия е извършила “първата химическа атака на територията на Европа след Втората световна война”, издиша и от най-общи съображения за въпросния газ и химическите оръжия. В руски и чужди медии вече бе посочено, че Кремъл нямал интерес от ликвидирането на Сергей Скрипал, защото не го е възприемал като заплаха за руската сигурност - отдавна бил бита карта.

По официални данни е известно, че в съветската епоха “навичокът” се е произвеждал в узбекистанския гард Нурус. След съветския разпад всички разработки са останали във вече независимия Узекисатн. През 1992 г. заводът в Нукус е бил ликвидиран, като с обезвреждането на токсичното оръжие се занимавали представители на САЩ. Но да се проследи последвалото разпространение на материалите и технологията на производство е твърде сложно, призна Игор Никулин. Те са могли да попаднат в немалко бивши съветски републики.

Показателни данни разкри един от създателите на “Навичок”, 83-годишният Вил Мирзаянов. След 30-годишна работа в съветски държавен институт по органична химия той забягва в САЩ през 1995 г., където живее до ден днешен. Той пръв разкри за съществуването на такъв клас химическо оръжие. В интервютата си постоянно изтъкваше, че Русия стояла зад случая “Срипал”. В същото време добави, че в книгата си “Държавни тайни”, публикувана през 2007 г., е описал формулите на “новака”. Според него това е другата възможност някой да се е докопал до формулата и до създаването на оръжието.

Фактически той допуска, че това може да не е Русия

Според специалистите “новакът” може да се направи лесно, но не и от любители и не в домашни условия. Все пак за него трябват най-малко специални защитни костюми и други средства и апаратура. Но за една химическа лаборатория на средно ниво е напълно по силите. Колкото руска, такава лаборатория може да бъде всяка друга.

Съмнения в обвиненията на Лондон са изразени и в самата Великобритания - вестник “Гардиън” им посвети цяла статия под заглавието: “Твърдението на Великобритания е под въпрос: съмнения за произхода на “Навичок”. Тя се позовава и на социалните мрежи, в които също се твърди, че оръжието е могло да дойде от

държава“

други бивши съветски републики, като Узбекистан, Казахстан или Украйна, или дори от недържавни структури, нищо чудно и престъпни. “Годините след падането на Берлинската стена бяха хаотични. От лаборатории за създаване на химическо оръжие и от складовете по целия Съветски съюз се махаха служители, на които повече не се плащаше. Безопасността практически не бе осигурена и обектите станаха достъпни за криминалните групировки или разочарования персонал, който се стремеше да си добави нещо към заплатата”, пише “Гардиън”.

“Може ли някой да е изнесъл нещо контрабандно? Не изключвам такава възможност, особено ако това е неголямо количество и като се има предвид колко слаба е била безопасността в руските химически обекти в началото на 90-те години”, твърди експертката по биологическо и химическо оръжие Еми Смитсън.

В статията се цитира и бившият британски посланик в Узбекисатн Крейг Мъри, който е посещавал обекта в Нурус и потвърди, че той е бил демонтиран с помощта на САЩ. Дипломатът е един от тези, които се отнасят скептично към обвиненията на своето правителство. В блога си той написа: “Същите лица, които ни уверяваха, че Садам Хюсеин има оръжие за масово поразяване, сега ни уверяват, че Владимир Путин използва нервно-паралитичните вещества “Навичок” за нападение срещу лица на британска земя.” Впрочем Крейг Мъри разкри, че върху служители от лаборатория в Портън Даун е бил оказван натиск да лансират правителствената версия за Скрипал.

В статията се припомня случаят от 1995 г., когато руски бизнесмен и секретарката му бяха ликвидирани с помощта от “новака”, пъхнат в телефонната слушалка. А отровата под формата на подарък в опаковка е била продадена чрез посредници от служител на държавна химическа лаборатория, за да си изплати дълговете. Впрочем същият случай бе разказан и от Мирзаянов в едно от интервютата му.

Ако “новакът” е стигнал до Скрипалови контрабандно и заради постсъветския бардак, Путин ли трябва да бъде нарочен за враг? И нашата първа дипломатка да се хвърля сред първите на шията на една скалъпена версия.

Твърдения за атака срещу британския суверенитет олекват и от най-общи логически и политически доводи. Дори и Западът признава, че руското разузнаване е на ниво. Ако отравянето на Скрипалови е дело на Москва, би ли тогава

тя оставила толкова силно вонящи следи, водещи към нея

Би ли оставил следи и в ресторанта, пъба, на гробищата, изобщо на толкова много места. Как да не възкликнеш “Елементарно, Уотсън”.

Освен това Западът е взел вече на мушка Русия заради намеса в изборите и вътрешните му работи. Макар и тази намеса да е изфабрикувана, тя все пак носи главоболия и щети на Русия. Логичният въпрос е защо му е на Путин тогава да сервира на Запада още една причина за изостряне на главоболията и за утежняване на щетите? И да поставя едва ли не на риск световното по футбол в страната му. Самият той потвърди този довод вече след триумфалната му изборна победа. Ясно е също, че Лондон не е свалил всичките си карти срещу Москва и досегашните му действия са измамно леки - те са само началото на мащабна хибридна война срещу Русия, която дано не стигне и до оръжията. Излиза, че Путин е целял да бъде натикана страната му в серия от враждебни действия срещу нея.

Има и друг довод. Заради Ирак имаме всички основания да не вярваме в оценките, доводите и изобщо умствения потенциал, плюс и морала на Великобритания и Запада като цяло. Путин да бъде нарочван като Саддам Хюсеин, за когото целият свят разбра, че не е имал химически оръжия, е направо

протрита от употреба и закърпена как да е геополитика

На такава политика дори тийнейджърът не може да ахне “колко е яко”. На Запада не може да му вярваме и заради Украйна (четвърта година той скалъпва делото за сваления над Донбас малайзийски самолет), заради Сирия, Либия, Йемен. Той носи конфликти, как да приемеш такъв тип мотивация, приоритети и ценностите му, включително и по случая “Скрипал”.

Логично е да се запитаме кой зад кулисите дърпа конците на руската следа. Най-напред тук личи чисто британската ръка. И въпросът не е само в отклоняването на вниманието от някои злободневни проблеми като разкритата педофилска мрежа от мигранти, за чието съществуване държавата си е затваряла очите от политкоректност - от страх да не я обвинят в ксенофобия. Проблемът е, че Обединеното кралство изпада в нещо като исторически гърч от Брекзита. Става ясно, че за напускането на ЕС ще трябва да плати най-малко 50 млрд. долара (по други оценки до 104 млрд.), като плащането ще се проточи до 2064 г. Много британци смятат, че цената на самостоятелността е непоносимо висока. Но и това не е най-страшното. Проблемът е, че на глобалната борса (колкото финансово-икономическа, толкова и политическа) Брекзитът ще срине котировките на Великобритания до убийствено ниво - нищо, че тя остава в НАТО. А с това не може да се съгласят нито лондонското Сити, нито значителната част от политическата върхушка. Нито пък “дълбоката държава” в САЩ, на която европейски Лондон й е необходим, за да държи на по-къса верижка ЕС. На Острова отдавна се ширят настроения за прегласуване на Брекзита. И според споделяни вече версии скроява се серия от събития, които да доведат в крайна сметка до антиБрекзит.

Близо до ума е, че скалъпването на руската химическа атака срещу суверенитета на Великобритания е стартът на тази серия. “Нападната” Великобритания трябва да бъде защитена пълноценно не само от атлантическата, но и с евросолидарността. С Брекзита това трудно би станало. И най-вероятно поредното заседание на Европейския съвет тази седмица ще изрецитира “заявлението на четиримата”.

Британската следа има и друг аспект. Руски медии се позоваха на военния психолог от САЩ Скот Бенет, според когото случаят “Скрипал” е идея на британското разузнаване, което е работило заедно с ЦРУ, за да сплаши Русия, да закрие руския канал и да оп-

Това е колата на Сергей Скрипал, в която той е бил отровен според последните съобщения. Източници от разследването твърдят, че прахообразното отровно вещество било поставено в автомобила

Британският външен министър Борис Джонсън бърза за заседание на правителството по повод Скрипал. Вчера той заяви, че отричанията на Русия ставали все по-абсурдни и тя се опитва да скрие игла в купа сено

равдае участието на Великобритания във войните в Йемен, Сирия и Украйна.

Зад случая „Скрипал“ обаче личи и американската ръка

Той се разигра в момент, когато Русия отбеляза пореден успех в Сирия - предотвратяване на провокация с химическо оръжие от “умерените ислямисти” със знанието на САЩ, извеждането на цивилното население от анклава Източна Гута и бойните успехи на сирийската армия там. Разигра се също, след като разследването на руската връзка в американските избори заудря на камък, а и в САЩ конгресмени призоваха да се преговаря с Путин, след като той показа новите руски оръжия. Изобщо има основания да смятаме, че “Скрипал” е употребен, за да се дискредитира Русия и Путин не само заради Сирия, но и заради Украйна, влиянието й по света и изобщо заради независимата й политика, каквато още следват Китай и Индия. В този смисъл не е излишно да се предположи, че “Скрипал” е предупреждение и за тези две държави.

Има основания също да смятаме, че това е началото на мащабна хибридна война, чиято цел е Русия да бъде поставена на колене в интерес на “дълбоката държава”, на англосаксонския финансов капитал и фигури като Сорос. Вече са огласени какви икономически мерки срещу Русия ще се вземат, което говори за икономическа война.

Освен това Великобритания вече поиска случаят да се разгледа в Съвета за сигурност на ООН, което даде повод на източници в руския Съвет на федерацията (или горната камара на парламента) да кажат, че е започнала операция за изваждането на Русия от Съвета, за да може Западът по-лесно да си налага решенията над света. Генералният секретар на НАТО Йенс Столтенберг вече заяви, че алиансът ще трябва да преразгледа позицията си към Русия, която означава да я втвърди, след появилите се крехки кълнове на спад на конфронтацията.

Всъщност антируският коз бе свален от “дълбоката държава” в САЩ, където конгресмени настояваха

на Москва да ѝ се лепне клеймото „спонсор на тероризма“

И да бъде натикана в графата с КНДР, Сирия, Иран и Судан. Само че да наречеш Русия спонсор на тероризма, при положение че тя воюваше и победи терористите в Сирия, барабар с “Ислямска държава”, означава да изпаднеш в положението на крадеца, който вика “Дръжте крадеца”. Защото именно “дълбоката държава” се бе сдушила с терористите в Сирия, само и само да падне президентът ѝ Башар Асад.

Бъдещите санкции за спонсорството целят да задушат икономически Русия, а клеймото “заплаха за общата ни сигурност”, “спонсор на тероризма” или “враг на международния ред” и едва ли не на нашата цивилизация трябва да я сатанизират в общественото съзнание до такава степен на нетърпимост, че то да приеме като нещо нормално директен конфликт и дори война на Запада срещу Русия. Която като нищо може да прерасне и в ядрена. Независимо от цената, която светът ще трябва да плати. “Дълбоката държава” на САЩ, Великобритания и Запада е готова на това.

И София ѝ приглася, ако се съди по туита на персоната, която минава за първа дипломатка на държавата, и на всички у нас като нея.

www.duma.bg

ОЧАКВА НИ ДЕСЕТИЛЕТИЕ НА ЯРКИ ПОБЕДИ

Снимка БГНЕС

През 2015 г. руското общество нанесе тежко идеологическо поражение на ненавистниците си в чужбина. "Безсмъртният полк" бе и остава ярка демонстрация на народното единство, без което не са възможни никакви стратегически успехи на страната

От стр. 9

Да, има тежки санкции за присъединяването на Крим и за сдържането на режима в Киев, за истерията около руските успехи в спасяването на Сирия достигна кресчендо, да срещу Русия се води жестока пропагандна война, но страната напипва пътища как да се развива в тези сурови условия, без светът да е погълнат от военно безумие. Това е безспорна заслуга на президента Владимир Путин благодарение на неговите лични качества, и на експлоатацията на собствения му политически капитал. Ръстът на Владимир Путин като политик е колосален както в Русия, така и на световната сцена. Едва ли има друг държавен ръководител, който толкова да е споменаван от Шпицберген в Арктика до Мак Мърдо в Антарктика и Русия печели от това. Но сянката, която Путин хвърля върху вътрешноруския политически пейзаж, не е положително явление, защото в нея не вирее нищо.

Дебатите на кандидатите за президент на Русия показаха, какво е нивото на конкуренцията. Както казват самите руснаци: "ниже плинтуса". Очевидно е, че съществуващата политическа система

не е в състояние да извади

на "повърхността" равностойни фигури, които да дадат възможност на руския народ да избира между платформи и кандидати, а не по-малката от двете злини. Путин няма ангажимент да създава условия за възникването на силна опозиция, но по силата на позицията, която е заел, има отговорност да остави след себе си такава политическа система, която да е в състояние да произведе нов "Путин", а не страната да бъде люшкана между циклите "силен лидер" - "слаб лидер", характерни за държавите с авторитарни политически традиции. Това обаче е задача, за която той има още шест години, за да разреши.

Агресивната кампания, която сега се води срещу Русия и лично срещу руския президент от западните държави и западноцентрични правителства и медии по света, е най-добрият атестат за неговите успехи. Външнополитическите постижения на Русия, обаче не биха били възможни без успехите вътре в страната, без консолидацията на обществото, без повишаването на жизненото равнище, в сравнение с това, което е било преди 15-20 години. Харизмата на Владимир Путин е безспорна, но хората го оценяват и го оцениха за четвърти път заради това, което усещат, че се е променило в страната.

Има показатели, които илюстрират развитието на Русия, за които в България, а и в други държави почти не се споменава, но те ни казват повече за руското общество, за това откъде е тръгнало и къде е стигнало, отколкото традиционните индикатори като БВП, инфлация, инвестиции, доходи и т.н. Когато се питате защо руснаците за пореден път избират Владимир Путин за президент, трябва да знаете например, че в обявеното преди дни мащабно изследване на Общоруския център за изучаване на общественото мнение (ВЦИОМ) бе фиксиран исторически връх от 85% от руснаците, които обявяват, че са щастливи в живота. За сравнение през 1992 г., след разпадането на СССР, когато за пръв път е зададен този въпрос, щастливите са били 42%. Този

обществен оптимизъм

се дължи както на намаляването на броя на бедните от 33,5% през 1992 г. на 13,5% през 2016 г. (по-нисък е бил преди западните санкции през 2012-2013 г. - 10,7%), така и на усещането за подобър здравен статус. Цели 50 на сто от анкетираните са оценили здравето си като "добро", което е исторически най-високото ниво на този показател от 2006 г. насам, в същото време хората с "лошо", според тях, здраве са намалели от 24 на 13%. Очевидно пряка връзка с това има и намалялата употреба на алкохолни напитки - броят на редовно пиещите руснаци е спаднал почти два пъти - от 23 на 13%, близо 60% са заявили, че пият рядко, а 28 на сто, че изобщо не пият. Изживяването на една от "вечните руски беди" се потвърждава и от статистиката на починалите от алкохолни отравяния. Ако пиковата стойност от 31,2 на 100 хил. души е била през 2003 г., то 14 години по-късно тя е паднала на 4,6 на 100 хиляди. Това, без преувеличение, е феноменален резултат за Русия. Кардиналната промяна в навиците на обществото се проявява и в това, че все повече хора се занимават със спорт - от 44% през 2006 г. на 76% през м.г. Три четвърти от руснаците са заявили, че се занимават с някакъв спорт.

Много характерно за оздравяването на обществото е намаляването на т.нар външни причини за смъртта. Убийствата в Русия, може и да са много в сравнение с европейските страни, но са спаднали драстично - от 23 на 100 000 души в средата на 90-те години, на 6,6 на 100 хил. сега. Средното ниво за света е 6,2. Самоубийствата от ужасяващите 46,1 на 100 хил. за 1991 г. до сегашните 14,6 за 11 месеца на м.г. Загиналите по пътищата на Русия са повече, отколкото в ЕС, но има съществено подобрение в сравнение с предишни исторически периоди - от над 36 на 100 хиляди през 1991 г. до сегашните 3,84. При това трябва да се има предвид, че през последната година на СССР автомобилният парк в РСФСР е бил 9 млн. единици, а сега е 50 млн.

Нарасналият оптимизъм в обществото се отразява и на демографската картина. През 2017 г. броят на абортите в Русия е достигнал исторически минимум от войната насам - под 700 000. Това е голямо абсолютно число, но за сравнение преди 17 г. техният брой е бил 2 млн. годишно, а преди пет години - 1 милион.

Александър Солженицин казваше, че главната задача пред руските власти е

съхраняването на народа

("сбережение народа), както във физически, така и в нравствен смисъл. Тази задача в общи линии беше решена по време на близо 20-годишното управление под сянката на Владимир Путин. Населението на страната към 1 януари т.г. е 146 880 хиляди души. Това е само с 10 хил. по-малко, отколкото на 1 януари 2000 г., когато Путин пое фактически властта в страната от ръцете на недееспособния Борис Елцин. В отделни години през 90-те години на XX и първото десетилетие на XXI век населението на Русия се съкращаваше с по 930-950 хиляди души. Благодарение както на взетите мерки в демографията, така и на нарасналия обществен оптимизъм негативната тенденция бе пречупена и от 2010 г. населението на Русия непрекъснато расте, основно за сметка на имиграция на славянско население от бившите съветски републики. Ако през 2000 г. раждаемостта е била 8,6 на 1000, то през 2017 г. тя е 11,7. През 2006 г. раждаемостта бе по-висока, но от втората половина на годината започна рязкото й намаляване (при продължаващо плавно снижаване на смъртността). Това бе очаквано и неизбежно събитие. Просто сега в Русия в детеродна възраст навлизат малобройните поколения на 90-те години. Ситуацията ще бъде тежка още 4-5 години, докато се излезе от тази демографска "яма". Но има и много окуражителни тенденции. Ако през 2000 г. само 29% от руските семейства са имали две деца, то през 2016 г. такива семейства са вече 41%. Делът на семействата с три и повече деца е нараснал от 11 на 19%.

Особено важно постижение е намаляването на детската смъртност, чието ниско равнище винаги се смята за признак на цивилизованост и напредничавост на дадено общество. Ако през 2000 г. детската смъртност е била 15,3 на 1000 раждания, то през 2017 г. тя е 5,3 на 1000, което е по-ниско от средното за Европа - 6,64, и от САЩ - 5,8 за 2016 г. През седемдесетте години на XX век френският демограф Еманюел Тод стана известен с това, че предсказа почти точно кончината на СССР поради растящата детска смъртност. Интересно, какво ли означава за днешна Русия падащата до световните минимуми детска смъртност?

През 2017 г. продължителността на живота в Русия достигна 72,6 години. Да, тя е по-малка с 10 години от европейските отличници Австрия, Швейцария, Испания, Гърция, но пък е

съизмерима с българската

Но трябва да се знае, че от 60-те години на XX век до края на СССР продължителността на живота в Русия е почти без промяна, а в следващото десетилетия тя дори намаля от 69 на 64 години. Растежът на продължителността на живота е огромен успех за руското общество и заедно с изредените по-горе показатели е свидетелство за неговото оздравяване от нанесените му в предходните десетилетия травми. Ето това "сбережение народа" на фона на предходните смутни времена, е основната причина, поради която продължава безпрецедентната подкрепа за курса на Владимир Путин и лично на него. Защото, за какво са всички икономически и политически достижения, стратегически победи, ако няма народ, който да се възползва от плодовете на тези успехи.

Владимир Путин обеща на руския народ десетилетие на ярки победи. В светлината на агресивното поведение на САЩ, Великобритания и васалните на американците европейски държави можем само да си пожелаем, за доброто на всички ни, това да бъдат изключително и само мирни победи.

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Кой уби европейската социалдемокрация?

Дълбоки структурни и технологични промени промениха европейските общества

POLITICO

Матю КАРНИТШИНГ

Социалдемокрацията, най-влиятелната сила в европейската политика от десетилетия, умира. И резултатът може да бъде политическо раздробяване, нестабилност и парализа.

През последните месеци социалдемократическите партии бяха извадени от властта в Чехия, Австрия, Франция и Холандия, нареждайки се в дългата поредица от загуби след 2010 година.

Италианската Демократическа партия се представи слабо в националните избори, завършвайки зад антиелитарното Движение "5 звезди" и дясната коалиция на бившия премиер Силвио Берлускони. Така в 28-членния Евросъюз само Малта, Румъния, Португалия, Словакия и Швеция остават под социалдемократично управление.

Междувременно членската маса на някога доминиращата в Германия Социалдемократическа партия (ГСДП), която все още се олюлява от унизителното си поражение на изборите през септември, гласува за друга голяма коалиция с консерваторите на Ангела Меркел.

След Втората световна война социалната демокрация стоеше заедно с дясноцентристите като една от двойките стълбове на европейската демокрация. Нейният упадък, придружен от рязкото нарастване на популистите както от десницата, така и от левицата, вероятно ще доведе политиката на континента до положение, което нито е стабилно, нито предвидимо.

Лявоцентристите може да оцелеят в някаква форма, но вероятно ще бъдат сянка на себе си. Френската социалистическа партия, която спечели едва 6,4% на парламентарните избори миналата година, и гръцката ПАСОК, която според последните анкети е малко над 6%, подсказват, какво може да се крие зад това В някои страни, включително в Германия, смъртта на социалдемокрацията може да доведе де факто до еднопартийно управление, като една доминираща центристка партия избутва отвъд хоризонта по-малките от нея.

Маргинализирането на социалната демокрация също би имало дълбоки последици за ЕС и неговите институции, където двете най-големи партии десетилетия наред са диктували заедно ситуацията във вечна, макар и неофициална, голяма коалиция.

Трети път

Суматохата наскоро от избирателни поражения извади наяве кризата на движението, но пълзящо гниене го измъчваше от известно време. Много хора обвиняват финансовата и икономическата криза, която започна през 2008 г. и завари правителствата неподготвени. Но докато съпротивата срещу строгите икономии доведе до спада на социалната демокрация, корените на нейните нещастия се простират много по-далеч. "Отслабването на политическата левица отдавна е в действие", твърди Ян Ровни, политолог в Sciences Po в Париж. "Това се дължеше до голяма степен на дълбоки структурни и технологични промени, които промениха лицето на европейските общества, промениха икономическите модели на континента и дадоха нова сила на политиката на идентичност".

Някои смятат, че ерата на икономическата либерализация, която последва падането на Берлинската стена, е засяла семената на упадъка на социалната демокрация. Това беше времето на политиката на "третия път", насърчавана от британския лейбърист Тони Блеър и Герхард Шрьодер, германският канцлер, който се обличаше с костюми на "Армани". Двамата бяха убедени, че социалната демокрация се нуждае от съвременна трансформация, особено като стане по-приятелски настроена към пазара. Други европейски партии последваха водещата им роля.

Други обаче смятат, че промяната не беше обновяване, а предателство. След десетилетия на задържане в топлия пашкул на следвоенна и благоденстваща Европа, работниците се оказаха изложени на насрещните ветрове на световната търговия.

Германия, родното място на социалната демокрация, илюстрира промяната. Програмата на Шрьодер "Дневен ред 2010", която бе набор от реформи, орязващи много от социалните защити и ползи, които германците бяха приели за даденост, разделиха партията и й струваха изборите през 2005 година.

Оттогава ГСДП не е ръководила правителството. През 1998 г. партията събра над 40 на сто от гласовете. Миналия септември тя спечели само 20,5%. Голяма част от традиционните избиратели на ГСДП отиде при Левицата, една твърде лява партия. "ГСДП никога не преодоля травмата на "Дневния ред 2010", казва Албрехт фон Луке, виден немски политолог и автор.

Жертва на собствения си успех

Тогава, както сега, въпросът е какво би могла да направи социалната демокрация по по-различен начин. Макар критиците да обвиняват Шрьодер и Блеър, повечето икономисти по онова време твърдят, че Европа е станала неконкурентна и претоварена от дългове. Единодушно приетото средство за защита: подробна ревизия на икономиката и бюджетни съкращения. Малцина твърдяха, че да се разчита на спираловидните дефицити за финансиране на социалната държава е устойчиво. Помалко все още виждаха присъщите опасности при прегръщането на пазара.

Просто казано, просперитетът убива социалната демокрация.

Основополагащите идеали на движението - щедра социална държава с универсално здравеопазване, образование, пенсии - отдавна са реализирани, което помогна на поколения европейци да се издигнат от пролетариата в средна класа. В много страни средният социалдемократ днес има бяла или синя якичка. във време на силен икономически растеж и намаляваща безработица това е малка публика.

Движение вдясно

Това е пренаселено поле. С течение на годините центристките политики на социалната демокрация улесниха навлизането на всякакви леви партии, от прогресивни движения като Зелените до популистките групировки като испанския "Подемос", които изсмукаха гласоподавателите. Тази фрагментация е причината, поради която в много страни е невъзможно настъпването на социална демокрация, каквато преследват лейбъристите на Джеръми Корбин в Обединеното кралство.

Още по-голяма заплаха е крайната десница. В страни като Франция и Австрия социалдемократите дадоха голяма част от причините за нарастването на десния популизъм. Подкрепата на социалдемокрацията за щедри права за убежище и имиграция е вписана в ДНК на международното движение. Но това е позиция, която много от еднократните поддръжници на социалдемокрацията вече не споделят.

Непрекъснатият поток на имигранти през последните десетилетия, съчетан с кризата с бежанците в Европа, лиши от мъжество много избиратели с по-ниски доходи. Макар някои да се притесняват, че ще загубят работата си заради поевтина работна ръка, други са загрижени за въздействието, което потокът бежанци ще има върху тяхната национална идентичност.

Партии като френския "Национален фронт" и "Алтернативата за Германия" се хранят с такива страхове. Социалдемократията все още не е намерила успешна стратегия за противодействие на подобни настроения.

"Виждаме дясна промяна, за която левите партии нямат отговор", каза Фон Луке.

Успехът на младите, харизматични политици като френския Еманюел Макрон и австрийския Себастиан Курц поражда надежда сред социалдемократите в Европа, че въпреки предизвикателствата, пред които са изправени, точната личност може да ги освободи от депресията. Но резултатите на Матео Ренци в Италия предполагат, че това е малко вероятно. Възхвалявана преди като бъдещето на европейската социалдемокрация, звездата на Ренци залезе. Ренци спечели над 40% от гласовете през 2014 г. с обещание да съживи застоялата италианска икономика. Много италианци мечтаеха за връщане към добрите стари времена. Но това не се случи. Неговата Демократическа партия не успя да изпълни икономическите си обещания. Макар икономиката да се е подобрила малко, повечето италианци не чувстват ползите. Младите хора в страната в голяма степен са изключени от затварящия се пазар на труда. Както навсякъде в Европа, разочаровани избиратели в Италия се струпаха при популистите.

"Все още има роля за социалдемокрацията в Европа", настоява Михаел Брьонинг, анализатор от фондация "Фридрих Еберт", която е подкрепяна от ГСДП. "Проблемът е, че социалдемократическите партии забравиха как да мобилизират", добави той. "След като преоткрият как да направят това, ще се убедят, че все още има какво да правят", добави той.

Снимки БГНЕС

Герхард Шрьодер (вляво) и Тони Блеър - тези двама лидери на социалдемокрацията, се оказаха и сред нейните гробокопачи

ЕДНА ЗВЕЗДА ПО-МАЛКО

СТИВЪН ХОКИНГ НИ ЗАВЕЩА ДА ПАЗИМ ПЛАНЕТАТА И ДА СМЕ ПО-ДОБРИ ЕДИН КЪМ ДРУГ

Хокинг пред Университета в Кеймбридж

Миналата седмица светът загуби един от най-известните учени на нашата епоха. Стивън Хокинг си отиде на 76 години, след като повече от 50 години живя с тежко заболяване, заради което бе прикован на инвалидна количка. Повечето медии се фокусираха върху научната му дейност, но той самият бе много повече от учен. Въпреки тежкото си състояние световноизвестният физик бе активен не само в областта си, а и в политиката. Стивън Хокинг имаше леви възгледи и никога не ги е криел.

Веднага след смъртта му в интернет се завъртя една снимка, за която се твърдеше, че изобразява Хокинг на протест против войната във Виетнам, но тя се оказа фалшива. Макар на нея да има изобразен човек с патерици и фотоапарат, който прилича на него, това не е Хокинг, който по това време вече е бил в твърде лошо физическо състояние, за да може да стои дори на патерици. Но той самият говори за това време в някои от книгите си и споменава протестите (които обхващат целия западен свят в средата и края на 60-те години на XX в.), така че все пак може да се каже, че е бил активен противник на войната още по време на студентските си години. Според него войната е безсмислена, тъй като води до изхабяване на ресурси и много рядко постига целите си, докато в същото време причинява неизброими злини на хората. Хокинг е остър противник и на войната в Ирак, като открито нарича основанията за започването ѝ „две лъжи“. Въпреки здравословните си проблеми дори участва в антивоенна демонстрация на площад „Трафалгар“ в Лондон през 2004 г., на която прочита публично имена на загинали иракчани в резултат на военните действия. „Това е трагедия за всички семейства. Ако това не е военно престъпление, не знам кое е“, заявява Хокинг по време на демонстрацията.

Георги ХРИСТОВ

След падането на Садам Хюсеин се оказва, че е прав – войната е започната под фалшив претекст.

Като физик Хокинг твърдо се противопоставя и на ядрените оръжия. През 2007 г. взима дейно участие в кампания, която има за цел да убеди тогавашния министър–председател на Великобритания Тони Блеър да се откаже от ядрената програма „Трайдент“. „Ядрената война остава най-голямата заплаха за оцеляването на човешката раса“, казва той. „Да се модернизира програмата „Трайдент“ означава да се затрудни още повече ядреното разоръжаване и да се повиши още повече рискът. Това също така би било голямо прахосване на пари, тъй като ние не бихме могли да я използваме самостоятелно при никакви обстоятелства“.

Убеден пацифист, по повод войната в Сирия Хокинг размишлява в статия за „Гардиън“ през 2014 г., че „днес в Сирия виждаме модерните технологии под формата на бомби, химикали и други оръжия да се използват за постигането на предполагаемо интелигентни политически цели. Но не изглежда интелигентно да наблюдаваш как над 100 000 души биват избити или как деца биват взимани на прицел. Изглежда много глупаво.“ В друг пасаж от статията той пише: „Войната в Сирия може да не е краят на човечеството, но всяка несправедливост, извършена в нея, отчупва по едно малко парченце от това, което ни свързва. Универсалният принцип на справедливостта може да не идва от физиката, но въпреки това е фундаментален за нашето съществуване. Защото без него няма да мине много време и хората със сигурност да спрат да съществуват.“

Хокинг заема позиция и по отношение на Брекзит и посочва, че отделянето на Великобритания от Европейския съюз ще има катастрофални последици върху науката и нейното финансиране в страната, доколкото британските учени вече няма да имат достъп до еврофондовете и това много ще затрудни сътрудничеството им с други учени на континента. “Ако не се преборим със силите, които допринесоха за Брекзит, завистта и изолационизма - не само в Обединеното кралство, но и по целия свят, - които се пораждат от несподелянето, от култура, която изповядва ограничено разбиране за богатството и от нежеланието то да бъде разпределено по-справедливо както в рамките на нациите, така и отвъд техните граници, ще се засилят”, пише Хокинг в друга своя статия. Тя обаче завършва с оптимизъм: „Но ние можем и ще успеем. Хората са безкрайно изобретателни, оптимистични и приспособими. Ние трябва да разширим дефиницията си за богатство, така че тя да включва знанията, природните ресурси и човешките възможности, а в същото време трябва да се научим да споделяме по-справедливо. Ако го направим, няма граници пред това, което можем да постигнем като човешки същества.“

В края на 2016 г. Хокинг прави по-обективен анализ на ситуацията в света от много политици. „Тревогите по отношение на икономическите последици от глобализацията и ускоряващата се технологична промяна, които стоят в дъното на тези гласувания (за излизане на Великобритания от ЕС и избирането на Доналд Тръмп – бел. авт.), са напълно разбираеми. Автоматизацията на фабриките вече намали работните места в традиционното производство, а възходът на изкуствения интелект вероятно ще доведе до унищожаване на работни места и в средната класа, като ще останат само професиите, които изискват грижа, креативност или надзор.“ Според него с развитието на технологиите всички хора ще могат да работят по-малко и да живеят по-добре, но само ако благата, които машините произвеждат, се разпределят поравно между всички членове на обществото. В противен случай бедните ще станат по-бедни, а богатите, бидейки собственици на машините - още по-богати, предупреждава Хокинг. И допълва: „Намираме се в най-опасния момент от историята на човечеството. Имаме технологията да унищожим планетата, но нямаме възможността да избягаме от нея. Може би след няколкостотин години ще сме установили човешки колонии сред звездите, но сега имаме само една планета и трябва да работим заедно, за да я запазим.“

Може би най-емблематичната (и най-актуална и за нас като българи) тема в политическите възгледи на Хокинг е опазването на британското обществено здравеопазване. През 2009 г. Барак Обама прави опит да вкарва държавата в здравната система на САЩ. Финансовият вестник „Инвестърс бизнес дейли“ опитва да дискредитира този план, като пише в своя статия, че „ако Стивън Хокинг беше британец, той щеше да е мъртъв“, намеквайки, че бюрокрацията на държавното здравеопазване щяла да прецени, че „животът му е безполезен“, а той „нямало да има шанс“. Тези доводи не са нещо ново и тук може да ги чуем от разни провъзгласили се за експерти лобисти на частните здравни каси. Стивън Хокинг обаче е последният човек, който трябва да се дава за пример в този случай – и не само защото наистина е роден във Великобритания. Защото, както отговаря самият той, „аз нямаше да съм тук днес, ако не бях получил това обслужване“. Кризата в държавното здравеопазване е резултат от политически решения, казва Хокинг. Политически решения, чиято цел да се намали качеството на обслужването, да се увеличат списъците на чакащите, да се повиши неспокойството на пациенти и лекуващи, както и да се стигне до опасна липса на персонал. А след това всичко да бъде приватизирано, понеже “не работи”. На базата на сравнението, което Хокинг може да направи между здравните системи на САЩ, почти изцяло частна преди реформите на Обама, и Великобритания, където е изцяло държавно, той става непримирим привърженик на държавното здравеопазване, защото това е най-практичната и евтина опция, по негови собствени думи. По този въпрос дори влиза в открит конфликт със здравния министър на управляващите консерватори Джереми Хънт, като го обвинява в селективно подбиране на данни, с които да оправдае вредната си политика, и изразява възмущението си като учен, тъй като в научните среди такъв подход е абсолютно недопустим. Така Стивън Хокинг и неговият принос към човечеството стават може би най-добрият аргумент защо държавата трябва да се грижи за здравето на всички и не трябва да оставя тази своя социална функция в ръцете на частни корпорации, където водещ е мотивът за печалба, а финансовите възможности са тези, които определят дали един човек – дори да е гениален учен - ще живее или не.

На 14 март светът изгуби не само великолепен учен, отиде си един идеалист, хуманист и пацифист, който не се притесняваше да заяви позицията си и да се бори за нея въпреки физическата си слабост и заболяването си. Според един анекдот от неговата биография, който не е потвърден, но не е и отречен от великия учен, на прием на кралското семейство, докато уж показвал на принц Чарлз как се движи с инвалидната си количка, минал нарочно през пръстите на краката му, изразявайки по този начин неприязънта си към него и аристокрацията. Стивън Хокинг бе загрижен за бъдещето на човечеството и непрекъснато се опитваше да ни предупреди за капаните, някои от които сами сме си поставили. Дали ще се вслушаме в думите му, зависи от нас.

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Най-сетне спират конвейера за професори „на кило“

Какво се промени в Закона за развитието на академичния състав, нанесъл от 2011 г. досега тежки и дългосрочни щети в сектора на знанието

Велиана ХРИСТОВА

След седем години битки на сериозната наука срещу т.нар. Закон за развитието на академичния състав, който е в сила от 2011 г., най-сетне дочакахме да се събуди разум у “представителите на народа” в парламента. Навремето експремиерът Сергей Игнатов и мнозинството на ГЕРБ при първото правителство на Бойко Борисов буквално преписаха правилника на НБУ и го превърнаха в закон за цялата наука и висше образование. Премахнати бяха Висшата атестационна комисия и всякакви изисквания за научен принос на кандидатите за титли, което направи България уникална в света. Започна присъждането на научните степени “доктор” и “доктор на науките” на място във вузовете и научните институти от 5- и 7-членни журита, а научните звания станаха научни длъжности, валидни само за съответното висше училище или институт. Оттогава всички се професоросват под път и над път, без някой да споменава чии професори са. Така за тези години се появиха близо 7000 нови професори и доценти. И понеже няма начин да се разбере кой от тях е читав учен с десетки трудове в международни издания и кой е шуробаджанак във феодална люпилня на титли с пет вестникарски статии зад гърба, започнаха да им казват “игнатовски” професори, за разлика от предишните - “ВАКовските”.

Още през 2015 г. инициаторът на сегашните законови поправки - проф. Станислав Станилов (депутат от “Атака”), внесе в тогавашното НС проект за промени в закона, които не видяха бял свят. Служебният министър проф. Николай Денков в началото на 2017 г. огласи добре изпипан проект за промени в закона, с който се въвеждаха изисквания към кандидатите и за пръв път се постановиха мерки срещу плагиатството (порочно явление в научните ни среди). Но ръководството на Съвета на ректорите го провали - не му било времето. Така титлите продължиха да се роят още цяла година по “правилата” на игнатовския закон.

Миналата година в НС бе внесен сегашният закон. Осем месеца след първото му четене в пленарната зала в Комисията за образование и наука бе постигнат почти пълен консенсус за предлаганите промени. Мнозинството, разбира се, отхвърли за пореден път предложението на левицата да се въведе минимален праг на заплащане за научните степени - 300 лв. за “доктор” и 700 лв. за “доктор на науките”. Средните възнаграждения за степен във вузовете в момента са съответно 291 лв. и 552 лв. Много по-ниски са в БАН и ССА. Управляващите не се съгласиха дори на това да се въведе минимум за тези възнаграждения, обвързан с с минималната заплата. Отхвърлени бяха и предложенията външните членове в местните журита да се увеличат. През миналата седмица в НС започна второто четене на промените. Приети са вече текстовете, с които се въвеждат минимални изисквания към кандидатите за научни степени и научни длъжности. Какво всъщност се променя в закона?

Минималните изисквания

Към кандидатите за научна степен или длъжност главен асистент, доцент или професор се въвеждат минимални национални изисквания и контрол върху тяхното спазване. Кандидатите трябва да отговарят на изисквания за научната, преподавателската и/или художественотворческата или спортната им дейност. Всяко от изискванията се определя чрез числовата стойност на обективно измерими показатели по научни области и/или професионални направления, пише в закона. Сред показателите са наукометричните данни за научните резултати и публикации, брой цитати, заявки за международни патенти, изнесени доклади на научни форуми, научни отличия, участие в редколегии, брой успешно завършени научни проекти и пр. Сред показателите има и такива, които отразяват преподавателската дейност на кандидата, брой защитили негови докторанти, разработени лекционни курсове, учебници и пр. Показателите за всяка научна област ще бъдат разписани в правилника към закона в брой точки за всяка научна степен или длъжност.

Тук има обаче един проблем. Макар да са обсъждани в различни години и на различни форуми, минималните изисквания тепърва ще бъдат показани публично, а би трябвало да са неотделима част от закона. Става нещо подобно на случилото се с училищния закон, чието съдържание се определя от образователните държавни изисквания, но именно те бяха оставени да ги прави МОН допълнително и сами по себе си създадоха маса проблеми. Ако бъдещите минимални изисквания за степени и длъжности бъдат така занижени, че всички “игнатовски” калпазани да отговарят на тях, за да няма проблеми, все едно нищо няма да се промени. Но това предстои тепърва да видим. Законът, както и досега, дава право на вузовете и научните организации да предвидят в правилниците си и допълнителни изисквания към кандидатите.

Когато кандидатстват в даден конкурс, лицата представят справка за изпълнение на минималните изисквания с документи. И материалите по всички процедури, извършени по Игнатовския закон, също трябва да бъдат огласени публично на интернет страниците.

В журито може да влизат хабилитирани лица, покриващи минималните изисквания (за което подават декларация). Едно лице може да участва в жури в до три процедури в дадена научна област. При интердисциплинарност на обявения конкурс най-малко един член на журито трябва да бъде от друга научна област, към която темата има отношение. Лица в конфликт на интереси или свързани с кандидата, лица с установено плагиатство не могат да са членове на журито. По искане на кандидата може да бъде сменен един член на журито, но само веднъж. Такова нещо в другите страни също би изглеждало абсурдно, но при нас е резултат от българските феодални нрави и личностни ежби. Процедурите, започнали и незавършили до влизането в сила на промените, се довършват по досегашния закон.

Иначе, конкурсът за научна степен или длъжност продължава да се прави от научно жури на място. Научните степени важат за цялата страна, длъжностите - само за съответната организация. Преминаването на същата длъжност в друга организация може да се прави и без конкурс, но с избор. Журито прави оценката за съответствие с минималните изисквания, определя рецензенти измежду своите членове (!) - остава тази непозната за света практика. Съставът му за всяка процедура се предлага от първичното звено, но се утвърждава от факултетния, съответно научния съвет и ректорът в срок 14 дни го определя със заповед. Решенията на журито се приемат с явно гласуване и обикновено мнозинство, може и неприсъствено. Рецензиите и становищата, резюметата на рецензираните публикации и авторефератите се публикуват в интернет страницата на вуза или научния институт и стоят там в течение поне на 5 години. Министърът на образованието и науката чрез Националния център за информация и документация в срок до 6 месеца създава публичен електронен регистър на лицата с научна степен и на хабилитираните лица, които отговарят на минималните изисквания. Всъщност, това е наказанието за калпазаните по Игнатовския закон, които са се титулували без постижения. Те няма да могат да участват в научни журита. Ала научната им степен или длъжност остават в сила. Но пък, ако човекът го няма в регистъра, всеки ще може да разбере, че е уреден по втория начин. В определен срок обаче и той би могъл да си напише необходимите статии, за да се вмести в изискванията. Министърът издава наредба за дейността на НЦИД. За всяко от вписаните лица се създава електронен профил с наукометричните му показатели. Министърът чрез НЦИД създава и Национален рефе-рентен списък на българските научни издания с научно рецензиране.

Защитата на отчислен с право на защита докторант трябва да стане в срок до 5 г. При кандидатстване за длъжност доцент и професор се въвежда презентация на избрана от тях тема, а явно или тайно да е гласуването при избора се определя от местните правилници. Факултетният, съответно научният съвет, може да се произнася за заемане на длъжност “професор”, само ако поне една трета от състава му е от професори или доктори на науките. Решенията за присъждане на степен или заемане на длъжност във филиалите и основните звена на вузовете (без факултетите) се вземат от академичния съвет на вуза. Тези промени са с цел да се прекрати титулуването във всяка Крива паланка, което досега се правеше, за да се легитимират вузовски звена без достатъчно хабилитирани преподаватели на щат.

Жалбите - в Комисия по академична етика

Според закона досега, образователният министър контролира откритите и неприключили процедури за степени и длъжности по своя инициатива или по сигнал, като назначава проверка. След промените проверката дали е допустим сигналът ще се извършва от комисия, в която има задължително правоспособен юрист и експерт, отговарящ за дейността на вузовете и научните организации. Когато комисията каже, че сигналът е допустим, министърът в тридневен срок възлага на новосъздадена Комисия по академична етика да извърши проверката по същество на всеки етап от процедурата.

Създава се Комисия по академична етика (КАЕ) към министъра, пише в промените - за разглеждане на сигналите за нарушения - за плагиатство, за недостоверност на представените от кандидата данни (примерно - ако лъже с броя на публикациите си), конфликт на интереси в научните журита и пр. Министърът издава правилник за дейността на КАЕ. Тази комисия се състои от пет хабилитирани лица със степен поне “доктор” и 10 години стаж по специалността, като един от тях е правоспособен юрист. Председателят и трима от членовете са представители на четири научни области, които са предложени от висшите училища, научните организации, НПО на учените и синдикатите. Критици на промените казват, че така се връщала ВАК и че 5 човека ще решават съдбите на хората. Но не са прави, защото Президиумът на ВАК утвърждаваше степените и званията, докато КАЕ ще се занимава само със сигналите за нарушения. По всеки сигнал ще избира най-малко 3-ма арбитри, специалисти в конкретното научно направление.

На стр. 18

www.duma.bg

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

МАРОКО

имперско величие и естествен чар

Боряна БОРИСОВА

Мароко е типичната страна на контрастите, на колорита и спиращите дъха гледки. Северните части на африканската държава са известни с красивите, екзотични курорти на топлото Средиземно море, на запад пък брегове ѝ опират на студения Атлантически океан, на юг достига до пустинята Сахара.

Една загадъчна страна с 33 милиона население, с много бедни и много богати, но слънчеви, ведри и гостоприемни хора. Старанието, вежливостта и любезността в обслужването тук са впечатляващи. Всеки чужденец е очарован от нескритото умение на мароканците да посрещат и помагат на туристите със завидно желание и лекота. И с неизменна усмивка на лицето. Нещо, което, да си признаем, не само не се среща често по нашите географски ширини, а направо си е дефицит.

Най-големият град в Мароко е Казабланка - името означава "бялата къща". Тук всички фасади на сгради са в бяло. Най-голямо пристанище, административна и бизнес столица, тук е съсредоточен деловият живот на страната. Емблема на града е високата 200 метра джамия "Хасан 2", трета по големина в арабския свят след тези в Мека и Медина. Строена е в продължение на 6 години от 20 000 ентусиазирани строители без почивен ден, 24 часа в денонощието. Покривът е направен така, че да се отваря, а при вятър със скорост 85 километра в час той се затваря автоматично. 360 високоговорителя са монтирани тук, а имамът е длъжен да знае 6000 страници от Корана наизуст. Вътре в джамията могат да се съберат 25 000 човека, а отвън - 80 000.

С вътрешните си елементи този уникален и величествен храм е доказателство за демонстрирана толерантност към всички религии. Още с влизането в джамията ще видите характерната прилика с катедрала, а балконите са направени досущ като тези в синагогите.

Най-долу, в най-ниската част, е разположен женският хамам - студен, хладен и топъл. На видно място, в средата на залата, присъства цветето лотос, изработено от красив мрамор. Друг забележителен факт е, че част от джамията се мие във водите на Атлантическия океан като своеобразен символ, че тронът на Бог се намира във водата.

Не по-малко забележителна е столицата Рабат - с 2 милиона население, много чисто и красиво населено място. Кралският град е основан през XII век от Алмохадите, но след кратък разцвет губи значението си. Тук се намират кралският дворец и мавзолеят гробница, в който са погребани бащата и дядото на настоящия крал Мохамед Шести. Градът живее със своя типичен, забързан ритъм, с характерните си колоритни пейзажи, хора и автомобили.

Снимки АВТОРКАТА

Славата на Мароко е на спокойна и безопасна за туристи държава. Във всеки град има стара част - Медина, традиционен арабски квартал в северноафриканските страни, ограден със стени. Известен е и като средновековен град. Там властва изобилие от различни видове стоки - плодове, зеленчуци, маслини, ядки, екзотични храни, както и занаятчийски работилници и дюкянчета за изработка на килими, кожи, бижута, колоритни ресторантчета и кафенета. Цветни и живописни, някои от Медините в Мароко са включени в списъка на световно културно наследство на ЮНЕСКО.

В този списък са и останките от римския град Волубилис. Близо до него е друг атрактивен град - Мекнес, известен в миналото като "Мароканския Версай" и основан в края на XVII век от владетеля Мулей Исмаил. Районът има славата и на производител на едни от най-хубавите и ароматни вина в страната.

Безспорно най-оживен интерес сред туристите предизвиква град Фес - културната и духовна столица на Мароко. Той е най-старият кралски град с уникална Медина. Още при династията на Идрисидите от 790 г. започва изграждането на стария град на Фес. Джамията "Карауин", фонтанът "Нежарин", ислямското училище Медерса са част от забележителностите на Фес, които са задължителни точки в туристическата програма. С разкошните си сгради още през XI век Фес е бил между водещите градове на ислямската култура. Малките улички на Медината придават на града неповторим облик. А най-голяма атракция е улицата на бояджиите, където се боядисват кожи в огромни легени. И за да се избегне силната миризма от кожите, на входа на "бояджийницата" раздават стрък мента на всеки посетител.

Вторият най-стар имперски град, познат като "Перлата на Юга" е красивият Маракеш. Основан е от бербери на юг в Мароко през 1062 г. Туристическата забележителност "червеният град" е уникално чаровен и интересен. Дълги, широки булеварди, с огромни палми, архитектурно разчупени сгради на луксозни хотели, чистота и спокойствие властват навсякъде. Наред с гробницата на Саадин, джамията "Котубия", двореца "Бахия" и градините "Менара" непременно трябва да се отдели време и за разходка из традиционния арабски сук - пазар. На площада "Джема ел Фна" ще срещнете много жонгльори, фокусници, дресьори на змии, акробати. Една живописна смесица от емоции и спиращи дъха гледки. Част от пейзажа са и красиво украсените файтони за разходка, както и многото търговци, които се навъртат около туристите и предлагат картини, гривни и различни арабски сувенири.

На обяд в старинната част, по тесните, малки улички наоколо, може да попаднете в типичен мароканси ресторант с местни специалитети. Мароканската кухня се слави като една от най-вкусните в света.

Традиционният тажин представлява глинен съд с висока горна част, подобен на нашия гювеч, където се приготвя пилешко или телешко месо с маслини и маринован лимон. Пече се на бавен огън няколко часа и това прави месото особено крехко, а вкуса - неповторим. Освен това мароканската кухня се слави и с разнообразие от кремсупи с гъби, зеленчуци, риба и рибни продукти. На местната трапеза присъства и познатият ни кус-кус, но много по-фин и дребен, прилича по-скоро на грис и е гарниран със задушени зеленчуци. Накрая с радост ще се наложи да опитате и многообразието от сиропирани баклави, ореховки, сусамки, които не са толкова сладки, колкото сме свикнали, но са доста леки и сочни.

Любопитна подробност е, че една много малка част от мароканския бряг, около 2000 км, е разработена за туристи, център на летния туризъм е Агадир, чийто залив е обсипан, са кафенета, ресторанти, хотели. След земетресението през 1960 г. той е построен отново.

За Мароко може да се каже, че е една истинска смесица от традиции, минало и настояще усмихнати и приветливи хора. Притежава чара и колорита на един друг, далечен на нас свят, но безспорно интересен и впечатляващ. Свят, който трябва да се види, да се усети и да се преживее. Ако за Япония казват, че е страна на изгряващото слънце, Мароко е на залязващото слънце. Тук могат да се наблюдават изключително красиви и запомнящи се залези.

Разделяме се с тази приказно красива страна по залез с надеждата един ден да се върнем отново... А част от пъстрия ѝ образ и неповторимия ѝ чар отнасяме в сърцето си, завинаги.

Най-сетне спират конвейера за професори „на кило“

От стр. 17

Ако се констатират нарушения, те трябва да бъдат отстранени. Ако министърът не издаде заповед за възобновяване на процедурата един месец след спирането ѝ, тя може да се възобнови от ректора или от шефа на научната организация. Ако обаче нарушенията не са отстранени или в случаи на плагиатство или недостоверност на представените от кандидата данни, министърът със заповед прекратява съответната процедура. При системни нарушения и при неизпълнение на заповед за спиране на процедурата министърът предлага отнемане на програмната акредитация на съответните докторски програми.

Отменя се досегашното положение научни спорове да се решават непременно в съда, където няма достатъчно компетентни специалисти в съответните научни области. Заповедите на ректора или на шефа на научната организация за присъждане на степен или за заемане на длъжност вече ще се оспорват с жалба до министъра. Проверката се прави от КАЕ и според нейното решение министърът отменя или потвърждава акта на местния ръководител. Но както местните актове, така и заповедта на министъра, може да бъдат обжалвани и пред съда, при това - от момента, когато лицето е научило за нарушенията. При установяване на конфликт на интереси в научните журита съответните лица нямат право да участват в жури в течение на 3 години.

Плагиатството - без давност

Плагиатството ще се наказва сурово, при това без давност на това, кога е извършено, гласят новите текстове в закона. Ако плагиатство бъде доказано за вече притежаващи научна степен или заемащи академична длъжност, ректорът или шефът на научната организация отнема научната степен на виновното лице или го освобождава от заеманата длъжност. Всички права на лицето, произтичащи от степента или длъжността, се смятат за отменени. В Закона за висшето образование пък се внася допълнение - ако ректор е извършил плагиатство или не е отстранил от длъжност лице с установено плагиатство, той се освобождава от поста и министърът назначава временно изпълняващ длъжността ректор. Тъкмо текстовете за плагиатството бяха причина ректори да се обявят срещу промените по времето на Николай Денков. Има хора, на които не им е изгодно да се сложи някакъв ред при кадрите във висшето образование.

Сигналите, че е имало плагиатство при защита на дисертация или при заемане на длъжност по Игнатовския закон и по предишния Закон за научните степени и звания, без давност за времето на извършване, се разглеждат от КАЕ. Според новите правила, ако при започнали процедури се появи писмен сигнал за плагиатство, членовете на журито задължително дават становище има ли или няма такова. Преди това изслушват мнението на кандидата по въпроса. Ако е преписал чужд труд, той не се допуска до защита и не заема длъжността. Решението на журито може да се оспори пред факултетния/научния съвет по ред, определен в правилниците на организациите. При сигнал за плагиатство процедурата не може да бъде прекратена, дори ако кандидатът оттегли документите си.

www.duma.bg

На първо място са човешките политики

Винаги трябва да се отчита лошият пример на десницата

Изказване пред участниците в кръгла маса на тема "Има ли ляв проект на обществото за бъдещето на България? Има ли идея в БСП какъв е той? Възможни ли са леви политики, след като някои "експерти" обявиха края на политиката? Част ли е БСП от кризата на масовите партии? А сега накъде тогава?". Кръглата маса бе организирана от Националния политически институт "Димитър Благоев" на 25 февруари. Отговори на тези въпроси търсиха млади политолози, социолози, социални психолози, историци и др.

Доц. Борис ПОПИВАНОВ

Изследванията, които чухме, ми се струват изключително важни не толкова и не само заради цифрите, колкото заради проблемите, които изпъкват, проблемите пред България и те в много по-малка степен се променят през годините. В огромното си мнозинство тези проблеми могат спокойно да бъдат наречени леви и няма как да бъде другояче, когато говорим за страна като България, която е бедна по европейските стандарти и в която и социалните неравенства, и регионалните дисбаланси са много сериозни. Оттук нататък въпросът дали, първо, има леви решения на левите проблеми и, второ, дали е възможно да бъдат отстоявани от БСП, е ключов въпрос за самата партия и нейната перспектива. Тъй като всички имат за предпоставка убеждението, че се намираме в демократична ситуация, в която ще гласуват за теб, ако те харесват. В която независимите медии ще транслират твоите послания обективно към избирателите и те ще могат да направят своя информиран избор на базата на това какво предлагат едните, другите, третите, четвъртите и че всеки от избирателите ще реши според съвестта си. Точно това не съм убеден, че до голяма степен е налично в България, поради което и въпросът за политическия процес, въпросът за изборния процес стои по доста по-сложен начин. Съответно първата задача, която, според мен, левицата би трябвало да си постави, е да определи целта си, която смята да преследва оттук нататък. Дали целта е наистина еднозначно вземане на властта или целта е да бъде основна опозиционна сила. В този смисъл, преди да се очертае левият проект, един не по-малко важен въпрос стои на дневен ред и той е има ли воля да бъде спрян десният проект за България такъв, какъвто се развива в момента.

Ще се спра накратко на клишетата, стереотипите,

етикетите, които се лепят за БСП

не само от нейните противници, но и до голяма степен от нейните привърженици, които биват следвани и стават част от нейния образ, поради което стават и част от начина, по който бива възприемана БСП и начина, по който тя възприема себе си. Тези стереотипи, тези етикети всеки ден се повтарят и хората свикват с тях. Първият стереотип, който е много тежък и аз не мисля, че на този етап има отговор, това е за БСП като една застаряваща партия, която трудно може да се обръща към бъдещето. Вторият е, че БСП до този момент е инкасирала само провали в своето управление и това е залегнало дълбоко вече и в медиите, и в разбиранията на много хора, които нямат непременно лоши чувства към БСП. Следващ такъв стереотип е, че БСП като идва на власт, само харчи и руши стабилността на държавата, подлага я на изпитания, а десницата ги спестява. На фона на това, че в своята практика, независимо дали я харесваме или не, БСП досега е събирала данъци, а десницата е взимала заеми, този стереотип е твърде далеч от фактите. Един важен въпрос, който постоянно бива задаван всеки път, когато БСП направи своята заявка за властта, е с кого ще се коалира. И вижданията на голяма част от хората в България са, че тя няма с кого да се коалира и най-накрая ще отиде при ДПС, нещо, което, струва ми се, не помага на този етап поне за нейния публичен образ. Нека да обърнем внимание на коалициите, в които влиза другата голяма политическа сила в България - ГЕРБ. Тя се коалира, общо взето, с когото си поиска. Не само това, във всеки момент по време на мандата си тя е склонна да заяви, че може да смени коалицията. И това се възприема като напълно нормално и гъвкаво, докато при БСП този въпрос бива поставен като безпринципен. В случая задачата, която стои очевидно пред всяка партия и в случая пред БСП, е да си толкова силен и убедителен в своите послания, че партньорите ще дойдат в такъв случай, за да не изостават от тенденцията, да не изостанат от разбирането, че това е посоката, в която се развива политическият процес.

Следващият стереотип е, че през целия преход БСП е виновна за всичко лошо, което се е случило от началото на промените досега. Всеки от случаите, които основателно или не общество и медии преписват, като наричат права или гафове на ГЕРБ, биват оправдани с това, че те се развиват по силата на закон, приет от Станишев, по силата на някакво правило, което БСП някога си била приела. Все едно, че през целия този период не е имало кой да държи властта, не е имало кой да промени този лош закон, не е имало кой да промени това лошо право... В този смисъл, независимо от кратките интермедии, които реално не са промяна от кадрите на властта, ГЕРБ е управлявала 9 години и носи отговорността за управлението. И въпросът е съответно

Снимка Емилия КОСТАДИНОВА

кога ще поемат тази отговорност

Биха могли да бъдат попитани. В този смисъл съществен момент е този наложен образ на ГЕРБ като възмездие на прехода, а не като част от този преход. При положение, че е възможна и алтернативна гледна точка, че мандатите на ГЕРБ представляват кулминация на част от характеристиките на прехода и то не непременно най-добрите. Сред посочените вече стереотипи за БСП е този, че дава само диагнози на случващото се в страната и че не знае, общо взето, точно какво иска. Тук според мен има известни основания от гледна точка на дългосрочните, на стратегическите политики. На мен ми се струва, че БСП няма голям проблем със своите програмни документи, със своята програма, със своите виждания за бъдеще, има проблем с волята и убедителността да ги преведе, така да се каже, на съответния език, разбираем за обществото, и да ги отстоява с воля и убедителност. Основната задача точно в този контекст е да се спре, можем смело да го кажем, рекетът над хората в България, да се разхлаби примката на голяма част от тях, да им се даде глътка въздух. Левите политики са после, първо трябва да бъдат човешките. Според мен сега не е въпросът да спорим дали БСП може да промени радикално българската политика. В контекста на европейските процеси едва ли може да направи точно това. Но би могла да даде някакъв шанс на българското общество да диша малко по-свободно с промяна на практиките, които съществуват в цялата страна и които са система, а не отклонение от системата. Да, разбира се, БСП е част от прехода. Но кой не е? Слави Трифонов ли не е? Божидар Димитров ли не е част от прехода? Всичките тези нови явления и старите, които ни заобикалят, те откъде идват? Един-единствен път опитахме нещо, което не е част от прехода, да си внесем политици 2001 г., т.нар. великденчета, или царски юпита, хора, които не носят отговорност за прехода и не са част от него, но с поредица от действията, които те направиха, като се почне със сделката за дълга, минем със сделката за митниците и т.н., показаха, че вносът отвън невинаги е решение на проблемите вътре.

В обществената ситуация, в която се намираме, при вече осезаемите ефекти от срива на образованието в България, от не малка степен медийното деформиране, ми се струва, че ние загубихме способността си да мислим в понятия, в общи положения, в някакви цялостни посоки. Тоест като че ли не е работещ моделът с големите, едрите, фундаменталните програми и програмни постановки. Важни, изключително важни, струва ми се, са оценките за политическия процес, включително лансирани от г-жа Корнелия Нинова, като завладяната държава, модерното робство и т.н., но те по-малко говорят на хората, отколкото ако, примерно вземеш една болница в тежко състояние и седмици, и месеци наред правиш всичко възможно тя да излезе от това състояние. Така, че хората да си го преведат

като отговор на всичките тези въпроси

които тежат над живота им и които водят до безизходица, до невъзможност чисто и просто да живеят. Това би могло да бъде разбрано много поясно. Споровете за миналото интересуват малцина. И заедно с това тук ще направя една уговорка. Младите хора, за които говорим, имат нужда често пъти да вярват в нещо. Един от случаите не толкова на партийна, на политическа мобилизация на младите в един националистически, за жалост, неофашистки спектър, е именно по повод на миналото, че миналото е в състояние да ги мобилизира. И това е защото невинаги младият човек има желание да възприеме като своя кауза увеличаване на пенсиите с 3%, или повишаване на индекса на Софийската борса, или ред други, фундаментални за живота ни неща, които партиите и управлението могат да направят, но които не могат да бъдат почувствани като някакъв идеал, като някакъв хоризонт за бъдещето. Защото миналото ще се намесва в бъдещето, колкото и да се стремим да го избегнем.

По темата за опонентите и за начина на управление, който съществува в този момент в страната. Според мен няма принципна разлика в модела на управление на общини от страна на ГЕРБ и ДПС. Едно и също, ако изключим подробностите, сращване на финансови, политически фактори, съответно и управление на ресурси през тях. Вторият момент, който ми се струва съществен, когато се формират политики за бъдещето, че ГЕРБ върви по лошия път на старата БКП. Изгражда твърди, негъвкави, йерархични структури, които основава върху сблъсъци, в крайна сметка върху ресурси, и управлението така рискува да се превърне в един голям Хасково гейт. Разпределението свършва в един момент и започва преразпределението, а когато започне преразпределението, тогава и сблъсъците между тези, които участват, стават все по-силни, недоволните се умножават, понеже вече трябва да вземаш от едни, за да даваш на други. Това е голямата опасност пред този модел на партия, който г-н Цветан Цветанов си представя. Той вече като негативи е видян, но може би не и от него. И третият въпрос, който е много съществен, е, че БСП започва да изчезва по места, частичните местни избори го демонстрират. Поради което ми се струва, че мобилизацията може да бъде само на национално ниво,

мобилизацията за бъдещето

друг път на въздействие няма. Трябва винаги да се отчита лошият пример на десницата. Когато сглобяваш обединение чрез лидери, те ти се качват на главата. Диалогът на БСП с обществени организации в този смисъл е много важен. Покрай дебатите около Истанбулската конвенция видяхме, че той е постижим, трябва да се намерят и други възможни форми, в които той да протича. И последното - опасността, наречена Евроизбори 2019. Не е важен броят на евродепутатите, даже струва ми се не би трябвало това да бъде фокусът на вниманието, а социално-психологическият актив, с който БСП ще отива към местни или парламентарни избори след тях. Защото един неуспех на европейските избори ще подкопае заявката за партия в подем, за партия, която има възможност да вземе властта.

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Очаквайте

ИЗЛОЖБА В ДОБРИЧ ПРЕДСТАВЯ РИСУНКИ И ГВАШОВЕ НА ИВАН КИРКОВ

Скулптури и фотоси от Илинденци

Снимки АРТ ЦЕНТЪР ИЛИНДЕНЦИ

Софийската градска художествена галерия отбелязва 20-годишнината на уникалния арт център

Ден след откриването на изложбата "Илинденци. Зона за изкуство", което е днес от 18 ч., утре, 21 март, от 17.30 ч. ще се проведе среща разговор на Иван Русев и представители на Арт център "Илинденци" с желаещите да научат повече за акцентите в изложбата и дейността на фондацията. Може да се види до 15 април в СГХГ.

Изложбата представя скулптурни творби и живопис от автори, участвали в досегашните акции, между които Ангел Станев, Ани Покровнишка, Валентин Старчев, Динко Стоев, Долорес Дилова, Емил Попов, Ивайло Аврамов, Ивайло Мирчев, Иван Русев, Калина Тасева, Кирил Мескин, Любен Генов, Милко Божков, Моника Попова, Нина Русева, Светлин Русев, Свилен Блажев, Стефан Лютаков, Стоян Цанев. Фотоси показват знакови произведения, намиращи се в скулптурния парк и част от творческия живот на центъра. Фотографиите са представени от Дарина Златарева, Стоян Петков, Мариана Русева, Мариета Конова, Татяна Тотева, Кирил Вълчев, Емил Михайлов и др.

Ще бъдат прожектирани филмите "Прости форми", режисьор и сценарист Стефан Джамбазов, 2004 г.; "Мраморния град", режисьор и оператор Господин Неделчев, сценаристка Светла Каменова, 2007 г.; "Илинденци - Кота 377", авторски филм на Боримир Илков-Боно, както и цикъл от 4 репортажни филми на БНТ, режисьорка Любка Борисова, сценарист Атанас Пиронев, правени между 2001 и 2008 г.

През 1998 г. няколко приятели и съмишленици подкрепят идеята на Иван Русев да се създаде скулптурен парк в село Илинденци и основават фондация "Арт център Илинденци". Раждането на културното средище има своята предистория, свързана с творческите намерения на Иван Русев, който още между 1992-1994 г. успява да осигури пространствата в с. Илинденци. В началото на своя път фондацията е подкрепена и от ценителя на изкуството Здравко Стоицев, който в продължение на 3 години подпомага дейността й. Съществен е приносът на Община Струмяни, на чиято територия се разпростира арт центърът.

Върху територия от 30 дка постепенно биват сътворени 47 произведения. Сред тях са Форумът - действащ амфитеатър с над 350 места; езерото Йорданов ден - мястото, където местните хвърлят кръста на Богоявление; каменните пътеки - обединени в скулптурен проект.

За изминалите 20 години в симпозиумите и пленерите, организирани от фондация "Арт център Илинденци", са участвали 164 автори освен от България, скулптори и творци от Австрия, Великобритания, Германия, Гърция, Израел, Индия, Канада, Мексико, Румъния, САЩ, Словакия, Франция, Холандия, Швеция и Япония.

„67 СУТРИНИ" НЕДЯЛКО ЙОРДАНОВ ПИШЕ ПО ЕДНА НОВА ТВОРБА

Анелия УЗУНОВА

В края на своите "11 по 7", а отскоро вече на 78 години, Недялко Йорданов изненадващо поднася на почитателите си първата си фейсбук стихосбирка - нова, а вече позната на неговите приятели и последователи в социалната мрежа. Защото книгата "67 сутрини" се появява късче по късче във фейсбук страниците на поета - всяко стихотворение бива публикувано веднага и намира възторжен отзвук. Така за по-малко от четири месеца, от октомври миналата година до края на януари, се ражда тази книга. Ще я откриете на книжния пазар с логото на издателство "Милениум".

"67 сутрини" може да бъде наречена интернет или фейсбук стихосбирка не само защото стиховете в нея са били споделяни с

хилядите приятели на Недялко Йорданов в мрежата, а и защото новите технологии са описани в нея. Първото стихотворение на поета със "сребърни коси" в томчето се казва Skype - то е за онова, което го отнася на "три часа самолет далече" до неговата внучка. Има не една, а две творби, посветени на изживяването във фейсбук - това "изобретение велико". В тях прозират симпатичните образи на хората, които очакват с нетърпение и посрещат с въодушевление неговите утринни строфи, поднасят му своя "лайк наместо цвете", а авторът им отвръща с благодарност.

Правят впечатление и всевъзможните уж нови, а вече изтъркани думи, които използваме всекидневно - айфон, лаптоп, татус, емотикон, брачен статус, клик, ентър, файл, справка в Гугъл, есемесеси. Поетът не бяга от електронната действителност, в която всички сме потопени, напротив - възползва се от нея, шегува се с нея, описва я, разказва я. Макар че понякога се опитва да се отскубне от прегръдката й, я харесва и й се наслаждава. И това - уж ефимерно, а все по-реално измерение на живота, му носи радост. Радост, че можеш за миг, "самичък... в топлата си стая..." да споделиш с хората, без други посредници, сърцето си. И това е истинско споделяне. Обичаният поет, надминал по възраст, както отбелязва в стихотворението "78", и Ботев, и Яворов, и Смирненски, винаги е бил искрен със своята публика и сега също в строфите му няма и частица фалш и суета.

Премиерата на стихосбирката "67 сутрини" на Недялко Йорданов е днес, 20 март, от 18 ч в централното фоайе на Националната библиотека "Св. св. Кирил и Методий". Събитието е по инициатива на клуб "Писмена", те са негови домакини. Ще участва и Хайгашод Агасян

КРАТКИ

Камен Донев с юбилеен спектакъл в НДК

Снимка WWW.KAMENDONEV.COM

Юбилейният спектакъл 10 години "За народното творчество" на харизматичния Камен Донев ще препълни до краен предел зала 1 на НДК от 20 ч. днес, 20 март. В легендарния си моноспектакъл "Възгледите на един учител за народното творчество", чиято премиера беше преди десетилетие и оттогава взриви от смях десетки български градове, Донев изнася подробна лекция, чиято тема сме ние - българският народ. Със своето неповторимо чувство за хумор и себераздване на сцената той успява да засегне както причини, за които можем да се гордеем с народността си, така и проблеми, пропили се до най-дълбоките слоеве на обществото ни.

Йохана Шварцова гостува в НАТФИЗ

Академичната библиотека и архив на НАТФИЗ, съвместно с Чешкия център в София, организира днес, 20 март, от 15 ч. среща разговор с Йохана Шварцова - режисьорка и куратorка в чешкия Национален филмов архив. Тя ще се срещне с преподавателите и студентите от академията в неформален разговор за филмовите творби от 60-те години в Чехия и България. Срещата ще бъде с превод на български език. През 2018 г. се отбелязват 50 години от събитията през 1968 г. в бивша Чехословакия. Във връзка с това Чешкият център в София подготви прегледа на филми от Чехословашката нова вълна в рамките на тазгодишния международен фестивал "София филм фест", а Йохана Шварцова е в София, за да ги представи.

Романът „Потъването на Созопол" с аудиоверсия

Аудиокнигата "Потъването на Созопол" вече може да бъде намерена на сайта Audioknigi.bg, прочетена от Константин Динчев и Мая Кисьова. "Потъването на Созопол" е първият роман на Ина Вълчанова, по който е направен и едноименният български филм, пожънал голям успех. Ина Вълчанова, филолог по образование, дълги години работи в БНР, програма "Христо Ботев" - като журналист, а след това и драматург в Радиотеатъра. Авторка е на редица радиодраматизации, също и преводачка. Сценарият за филма "Потъването на Созопол", написан заедно с Костадин Бонев, печели наградата за най-добър сценарий на филм на кинофестивала "Златна роза" през 2014 г.

www.duma.bg

ДУМА

ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Очаквайте

„ХОЛИВУДЪНДЕД“ ЗА ПЪРВИ ПЪТ ИЗНАСЯ КОНЦЕРТ У НАС НА 26 ЮНИ

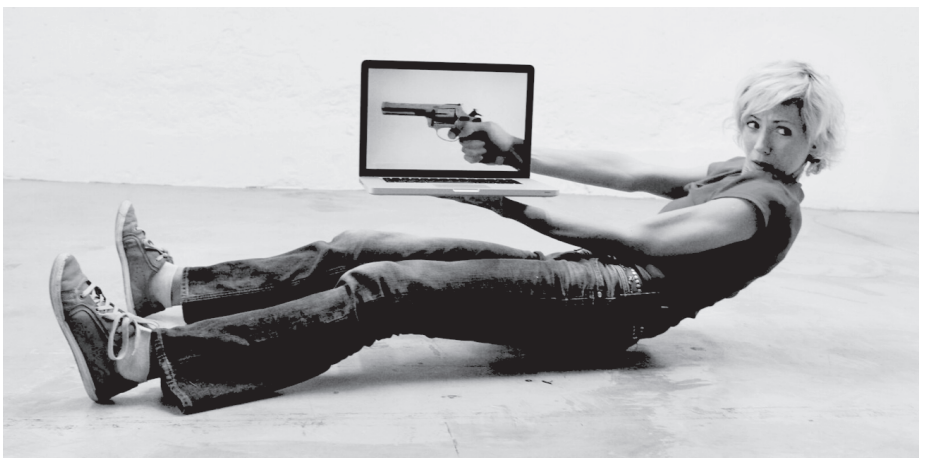

София се превръща в столица на танца

Над 100 артисти, 30 критици и между 200-250 фестивални директори, куратори и продуценти на съвременното изпълнителско изкуство от цял свят пристигат за мащабния фестивал

Българската столица ще бъде домакин на Международния фестивал за съвременен танц и пърформанс “Spring Forward” на най-голямата танцова платформа в Европа “Aerowaves - dance across Europe”, който т.г. ще стане факт между 23 и 25 март и се провежда за първи път в Източна Европа. Става дума за единствената платформа в тази категория, подкрепена от програма “Творческа Европа” на Европейския съюз. Фестивалът “Spring Forward” е едно от основните събития на платформата, като през тази година е част от календара на културните събития на Столичната община.

Организатор на събитието е “Derida Dance Center” - първият център за съвременен танц и пърформанс в България. Участие в селекцията за фестивала “Spring Forward” за тази година са взели 637 спектакъла, като изборът на първите 20 е направен в края на 2017 г. в Осло, Норвегия, от всички партньори на платформата. За първи път в престижния фестивал попада и българско представление - “F63.9” на хореографа Живко Желязков.

Снимка © YELENA REMETIN

Основни направления на фестивала “Spring Forward” са:

✓ Селекция и представяне на 20-те най-добри спектакъла на млади хореографи, журирана от 45 експерти от 33 държави;

✓ Академия за критическо писане “Spring Back” с участието на 30 номинирани млади автори от Европа, които създават критически текстове за избрани спектакли от фестивала под професионалното ръководство на изявени имена в областта.

Очакват се над 100 артисти, 30 критици и между 200-250 фестивални директори, куратори и продуценти на съвременното изпълнителско изкуство от цял свят. Фестивалът ще се проведе в партньорство и на сцените на театър “Азарян”, кино “Люмиер Лидл”, Младежкия театър “Николай Бинев”, “Открита арт сцена на Шипка” към Руския културно-информационен център и “Театро”.

Събитието е от изключителна значимост за културния живот на столицата с потенциал да я превърне в Европейска столица на съвременния танц, представяйки най-добрите хореографи и привличайки световни фестивални директори и изследователи на съвременното изпълнителско изкуство.

Вицът

Млад писател и жена му са поканени на прием. Тя е обект на всеобщо внимание, мъжете непрекъснато я канят на танц.

- Очарователна е, казва домакинът. А роклята й е истинска поема!

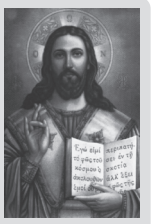
- Не една поема, отговаря младият писател, а петнайсет поеми, пет разказа и три статии.

ЧРД

АЛИОСМАН ИМАМОВ, политик
ГЕОРГИ МАРКОВ,
народен представител
ДАНИЕЛА ДОКОВСКА, адвокат
ДИМИТЪР СТЕФАНОВ,
поет, преводач
ЕВДОКИЯ МАНЕВА, политик
ЗОЯ ВАСИЛЕВА, поетеса
КАТЯ НИКОЛОВА,
председателка на ОЖС в БСП
НАТАЛИЯ ГЕРГОВА, журналистка
НИКОЛАЙ БУХАЛОВ, олимпийски и световен шампион по кану
ЧАВДАР ГЕОРГИЕВ,
член на НС на БСП

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

20

Преп. отци, избити в манастира “Св. Сава”

11-годишен бе най-малкият ездач на Празника на никополските коневъди

Николинка ХРИСТОВА

Празник на никополските коневъди организират по традиция през март община Никопол и НЧ “Напредък 1871”. Тази година участваха 23-ма души с обща средна възраст 23 години. Имаше парад по улиците на града, шпалири по площада пред читалището, захождане пред жури с председател д-р Анев. А една ученичка направи атракция, като се метна пъргаво на един кон под аплодисментите на присъстващите граждани. Всички се надяват догодина да я видят като участничка и победителка.

Празника откри Калинка Ангелова - главен експерт в отдел “Образование и култура” към общинската администрация. Кметът на общината д-р Валерий Желязков поздрави участниците и отбеляза добрите традиции на никополчани в грижите по отглеждането на конете. Наградата за най-атрактивен кон получи Сердар Асанов. Айдениз Шукриев наградиха за най-атрактивен ездач. Най-малкият ездач е 11-годишният Нурденис Юсеинов. Мехмед Синадънлъ, Гюкмен Кутулиев, Ефраим Сароолу, Сезер Ахмедов, Ерсин Мустафа и Зейнула Хасанов бяха отличени с награди за най-атрактивен впряг. Бяха връчени и много грамоти.

Снимка ИНСТАГРАМ

ЗАГИНА АКРОБАТ ОТ „СИРК ДЮ СОЛЕЙ“

38-годишният френски акробат Ян Арно от световноизвестния “Сирк дю солей” загина в неделя по време на представлението “Volta” в САЩ, щата Флорида, предаде БиБиСи. Той паднал върху манежа и покъсно починал в болница. Отменени бяха две представления в неделя. Арно работи за цирка от 15 години и е бил един от най-опитните акробати. “Всички, които го познаваха, го обичаха”, каза директорът на цирка Даниел Ламар.

ЗАЩО НЯКОИ СОРТОВЕ ЧУШКИ СА ЛЮТИ

Усещането за парене и лютив вкус в някои сортове чушки е причинено от веществото капсаицин. То се свързва със сензорни неврони, които подмамват тялото да мисли, че изгаря и е подложено на прекомерни количества топлина, въпреки че действително няма физическо изгаряне. Всеки път, когато сравнително неразреден капсаицин е в контакт с кожата ни, особено с очите, или се вдишва в белите дробове, ще ни накара да се чувстваме така, сякаш сме изгорени. Това вещество прави храната по-вкусна, съобщават от foodpanda. Друг любопитен факт е, че повечето капсаицин в чушките е центриран около семената. Това е защитен механизъм, който растенията използват, за да бъдат предпазени от гъбички и вредители. Сред животните, на които това вещество не действа, са птиците. Мерната единица за лютивина на лютата чушка е сковилът. Скалата е кръстена на американския химик Уилбър Линкълн Сковил, който разработва метод за измерване на лютивия потенциал на различни люти чушки или по-точно съдържащото се в тях количество капсаицин, информира БГНЕС.

„ВИСШЕТО ОБЩЕСТВО“ ВИЗУАЛИЗИРА НЕОФИЦИАЛНИЯ ЖИВОТ НА БЛАГОПОЛУЧИЕТО

Холандският национален музей Райксмузеум представя “Висшето общество” - повече от 35 портрета в реални размери на могъщи принцове, ексцентрични аристократи и великолепни богати граждани, нарисувани от знаменити майстори от историята на изкуството, сред които Кранах, Веронезе, Веласкес, Рейнолдс, Гейнсбъроу, Сарджънт, Мунк и Мане, информира ArtPrice. Творбите варират от началото на XVI до началото на XX век.

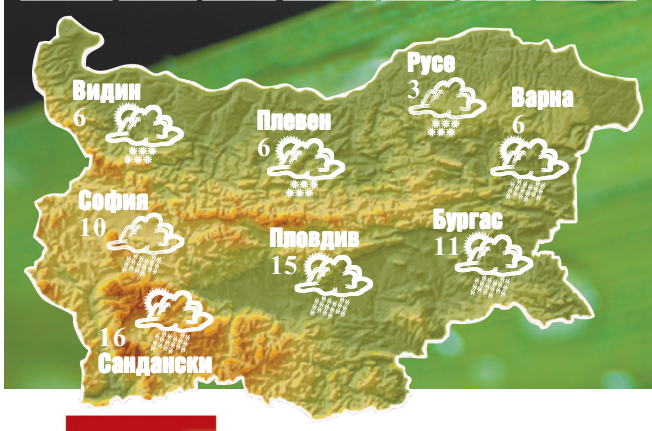
В центъра на събитието са грандиозните сватбени портрети на Рембранд, изобразяващи Мартен Солманс и Опийен Копит, които се показват за първи път след реставрирането им. Никога преди не е имало изложба, посветена на най-бляскавия тип портрет - в реален размер, стоящ и в цял ръст. Заетите картини идват от музеи и частни колекции от цял свят, включително Париж, Лондон, Флоренция, Виена и Лос Анджелис.

“Висшето общество” също така визуализира неофициалния живот на благополучието. Повече от 80 графики и рисунки от собствената колекция на Райксмузеум показват какво се случва зад закритите врати - партита, напитки, хазарт и любовни срещи.

Снимка ARTPRICE

ВРЕМЕТО

Атмосферното налягане е значително по-ниско от средното за март. С преминаването на нов средиземноморски циклон валежите от запад ще се активизират. С понижението на температурите на много места в Северна България и по високите котловинни полета на Западна ще завали сняг, в останалата част от страната – дъжд. Вятърът ще се обърне от запад-северозапад и ще се усили, в Източна България ще е умерен, временно и силен. Минималните температури ще са предимно между минус 2° и 3°, в югозападните райони и по Черноморието до 5°-6°. Над планините ще преобладава облачно време, на много места с валежи от сняг, под около 1200 метра - от дъжд. Около обяд от юг-югозапад валежите ще спират, а облачността ще се разкъсва. Ще духа силен, по билата бурен запад-северозападен вятър. Вълнението на морето ще е 2 - 3 бала. Температурата на морската вода е 6° – 7°.

Изгледи за

21
максимални
12°/18°

22
максимални
4°/9°

В сряда облачността отново ще се увеличи и преваляванията ще са главно в западната половина от страната. Вятърът временно ще се обърне от юг-югоизток, ще се усили, особено в Източна България. Привечер и през нощта срещу четвъртък отначало от северозапад, впоследствие и от североизток ще нахлува студен въздух.

ДУМА®
www.duma.bg
duma@duma.bg

Основател
Стефан Продев

Издава
„ДУМА прес” ЕООД

И. д. главен редактор
Таня Джаджева
tgeneva@duma.bg

Зам. главен редактор
Георги Георгиев
ggeorgiev@duma.bg

Отговорен секретар
Ивайло Гиздов
igizdov@duma.bg

Адрес на редакцията:
София - 1000, ул. „Позитано” 20А
Факс: 975 26 04, автоматичен номератор 97 05 + вътрешен номер

Управител **Павел Бебов**
Зам.-управител **Иван Ченчев**

ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИ ЕКИП

НАБЛЮДАТЕЛ: **Велислава Дърева**

БЪЛГАРИЯ: **Павлета Давидова** - завеждащ отдел - 215; Аида Паникян - 218; Десислава Велева - 230; Милена Николова - 233; Ростислава Иванова - 233; Юлия Кулинска - 224
Онлайн редактор - Ралица Николова - 207
ИКОНОМИКА: **Мая Калпачка-Йованов-ска** - завеждащ отдел - 246; Ася Гардели - 246; Евгени Гаврилов - 246

СВЯТ: **Юри Михалков** - завеждащ отдел - 220; Галина Младенова - 219; Георги Христов - 220

КУЛТУРА: **Вилиана Семерджиева** - завеждащ отдел - 240; Надежда Ушева - 240; Альона Нейкова - 239

ОБЩЕСТВО: **Велиана Христова** - завеждащ отдел - 238; Ина Михайлова - 214; Валентин Георгиев - 232; Ева Костова - 229

ЧЕТИВО: **Боян Бойчев** - редактор на “Пегас” - 244; **Неделник:** Богдан Иванов - 225; **Пардон:** Чавдар Шинов**; Художник:** Анатолий Станкулов

СПОРТ: **Владимир Николов** - завеждащ отдел - 245, Марин Милашки - 245

ФОТО: **Емилия Костадинова** - 206; Мариета Томова - 206

ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН: Валентин Аргиров; Лиляна Моллова, Петя Рогачева, Спаска Венева

АДМИНИСТРАЦИЯ

РЕКЛАМА: **Петрана Сомлева**, Ива Иванова - 205; e-mail - **reklama@duma.bg**

“Национална дистрибуция” ООД - 02/975 20 35

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: **Румяна Кирилова** - 203; **Емил Михов** - 208; **abonament@duma.bg**

НАБОР: **Хрисула Василева** - 227, e-mail: **korespondenti@duma.bg;**

ПРОИЗВОДСТВО: **Владимир Тополски**

ВЕСТНИК „ДУМА” Е НАСЛЕДНИК НА ТРАДИЦИИТЕ НА ВЕСТНИЦИТЕ „РАБОТНИКЪ”, „РАБОТНИЧЕСКИ ВЕСТНИК” И „РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО”

ИЗПОЛЗВАНИ СА И ЕМИСИИТЕ НА БТА, "ФОКУС", БГНЕС, БНР, ФРАНС ПРЕС, ИНТЕРНЕТ И ДР.
РЪКОПИСИ НЕ СЕ РЕЦЕНЗИРАТ И НЕ СЕ ВРЪЩАТ

ПЕЧАТ: АЛИАНС МЕДИАПРИНТ
София, жк. "Дружба" 1, ул. "Илия Бешков" 3А

БНТ 1

06:00 Денят започва Сутрешен информационен блок
09:00 По света и у нас
09:15 Денят започва с Култура Информационен блок
11:00 Здравето отблизо Здравно предаване
12:00 По света и у нас
12:30 Бързо, лесно, вкусно рецепта на деня/п/
12:55 История.bg Народният съд и оцелелите от него/п/
13:55 Под игото сериен тв филм
15:20 Сагуа сиамската котка анимационен филм
15:35 Семеен бизнес тв филм
16:00 По света и у нас
16:10 Новини на турски език
16:40 Малки истории /п/
16:50 Едно голямо семейство 3 тв филм /8 епизод/
17:45 Бързо, лесно, вкусно рецепта на деня/п/
17:55 Зелена светлина
18:00 По света и у нас
18:15 Още от деня коментарно предаване
19:00 Всичко е възможно тв филм
19:50 Лека нощ, деца!
20:00 По света и у нас
20:45 Спортни новини
21:00 Референдум Дискусионно предаване с водеща Добрина Чешмеджиева
22:00 SS Британия 6-сериен тв филм /Великобритания, 2017 г./, 1 епизод
23:00 По света и у нас
23:25 Зелена светлина
23:30 Безсмислици игрален филм /копродукция, 2005 г./, режисьор Ричард Грант, в ролите: Гейбриъл Бърн, Емили Уотсън, Джули Уолтърс и др.
01:10 Бързо, лесно, вкусно рецепта на деня/п/
01:20 Денят започва с Култура
03:00 Едно голямо семейство 3 тв филм /8 епизод/п/
04:00 Семеен бизнес тв филм / 23 епизод/п/
04:25 Здравето отблизо /п/

bTV

06:30 „Тази сутрин“ информационно предаване
09:30 „Преди обед“ токшоу с водещи Десислава Стоянова и Александър Кадиев
12:00 bTV Новините обедна емисия
12:30 „Шоуто на Слави“ /п/- вечерно ток шоу
13:30 Премиера: „Любов под наем“ сериал, с. 1, еп. 85
15:00 Премиера: „Шест сестри“ сериал, с.1, еп.38
16:00 Премиера: „Клиника край езерото“ сериал, с.3, еп. 53
17:00 bTV Новините
17:30 „Лице в лице“ публицистично предаване с водещ Цветанка Ризова
18:00 Премиера: „Скъпи наследници“ сериал, с.1, еп. 47
19:00 bTV Новините централна емисия
20:00 Премиера: „Сега и завинаги“ сериал, с. 2, еп. 78
21:00 MasterChef България кулинарно шоу
22:30 „Шоуто на Слави“ вечерно ток шоу
23:30 bTV Новините късна емисия
00:00 „Кости“- сериал, с.9, еп. 14
01:00 „Шест сестри“ /п./- сериал
02:00 bTV Новините
02:30 „Преди обед“ /п./ токшоу
04:30 „Стъклен дом“- сериал, с.1, еп.23
05:30 „Лице в лице“ /п./- публицистично предаване
06:00 „Легендата за Кора“ анимация

NOVA

06:20 „Здравей, България“ сутрешен блок
09:30 „На кафе“ предаване на NOVA
11:30 „Бон Апети“ предаване
12:00 Новините на NOVA
12:30 „Войната на розите“ сериен филм
13:30 „Остани с мен“ (премиера) сериен филм
14:30 „Прости ми“ (премиера) сериен филм
16:00 Новините на NOVA
16:30 „Намери ме“ (премиера) сериен филм
17:30 „Господари на ефира“ забавно предаване /п/
17:55 „Теглене на Лото 5 от 35 „Златната топка“
18:00 „Семейни войни“ (премиера) телевизионна игра
19:00 Новините на NOVA централна емисия
20:00 „Откраднат живот: Критична точка“ (премиера) сериен филм, 5 сезон
21:00 „Hell’s Kitchen България“ (премиера) риалити
22:00 „София Ден и Нощ“ (премиера) риалити сериал
23:00 „Господари на ефира“ забавно предаване
23:30 Новините на NOVA
00:00 „Часът на Милен Цветков“ предаване на NOVA
01:00 „Черният списък“ сериен филм, 1 сезон
02:00 „Непростимо“ сериен филм
03:00 „Ритъмът на мечтите“ сериен филм
04:00 „Войната на розите“ сериен филм /п/
05:20 „Часът на Милен Цветков“ предаване на NOVA /п/

БНТ 1

08:15 Телеканал „Добро утро“
08:30 „Пробни покупки“
09:00 „Живей здравословно!“
10:00 „Модна присъда“
11:00 Новини (със субтитри)
11:15 „Времето ще покаже“
14:00 Новини (със субтитри)
14:15 „Хайде да се оженим!“
15:00 „Мъжко / Женско“
16:00 „Времето ще покаже“
17:00 „Вечерни новини“ (със субтитри)
17:25 „Времето ще покаже“
17:50 „В действителност“
18:50 „Нека да говорят“
20:00 „Време“
20:35 Премиера. „Златната орда“. Сериен филм
22:25 „Вечерният Ургант“
23:00 „Шерлок Холмс и доктор Уотсън“ Сериен филм
02:55 „Златната орда“. Сериен филм
04:00 Новости
04:05 „Златната орда“. Продължение
05:00 Телеканал „Добро утро“
08:00 Новини

ОВЕН
Днес ще сте в много добро настроение, може да получите дългоочаквани финансови постъпления.
21 март - 20 април

ТЕЛЕЦ
Задачите, с които сте натоварени, са много, но не ви плашат. Може да разчитате на подкрепа от страна на колеги или приятели.
21 април - 21 май

БЛИЗНАЦИ
Бъдете уверени в себе си и не позволявайте на съмненията да ви отклонят от това, което сте намислили.
22 май - 21 юни

РАК
Денят ще бъде изпълнен с напрежение, няма да срещнете разбиране от страна на вашия партньор.
22 юни - 23 юли

ЛЪВ
Отношенията с шефовете ви днес ще бъдат обтегнати. Ако сте допуснали грешки, е добре да си ги признаете открито.
23 юли - 23 август

ДЕВА
Днес се чувствате много добре емоционално и физически. Може спокойно да предприемете някакви рискувани бизнес ходове.
24 август - 23 септември

ВЕЗНИ
Имате планове как да прекарате вечерта, но си правите сметката без кръчмар. Въпреки това ще има купон.
24 септември - 23 октомври

СКОРПИОН
Денят е благоприятен за пътувания, най-вече ако са свързани със служебните ви ангажименти.
24 октомври - 22 ноември

СТРЕЛЕЦ
Денят е добър за печелене на пари! Днес ще бъдете и свръхприказливи, дано да намерите и кой да ви слуша.
23 ноември - 21 декември

КОЗИРОГ
През този ден няма да се чувствате много спокойни, но ако не се притеснявате, ще успеете да свършите много неща.
22 декември - 20 януари

ВОДОЛЕЙ
Днес по всяка вероятност ще бъде един критичен ден за вас, може да влезете в конфронтация с хора, на които държите.
21 януари - 19 февруари

РИБИ
Денят започва спокойно, дори повече, отколкото ви се иска. Следобед ваш много добър приятел ще ви поднесе изненада.
20 февруари - 20 март

www.duma.bg
ДУМА ВТОРНИК 20 МАРТ 2018

Левски топи Каранга в БФС

„Сините“ ще сезират и прокуратурата за провокациите на бразилския голмайстор

Ръководство на Левски ще сезира Дисциплинарната комисия към БФС, заради някои прояви на Фернандо Каранга в дербито на последния XXVI кръг, съобщи Дарик радио. „Сините“ ще изпратят писмо с прикачени видео и снимки с действия на бразилския нападател на “червените”. Левски ще сезира Дисциплинарната комисия, Комисията по Феърплей и етика, Изпълкома на БФС, както и прокуратурата.

„Сините“ смятат, че жестът с „рязането на глави“ е провокативен и може да доведе до ответна реакция от страна на феновете. От Левски са шокирани и от снимки и видео материали в медиите, които показват Каранга да ликува с надуваем член, на който е поставен шал на клуба от стадион „Георги Аспарухов“. Тази очевидна провокация се смята за изключително лош пример за държава и общество, което е част от Европейския съюз.

Каранга направи подобни жестове и по време на мача с Пирин, но тогава от Дисципа споделиха, че не са били сезирани, а по-късно делегатът на мача бе наказан.

Бразилецът Фернандо Каранга донесе успех на ЦСКА-Сф срещу Левски с 1:0, но не пропусна да провокира феновете след победния си гол

Лудогорец вкара 6 на Етър преди плейофите

Шампионът Лудогорец завърши безупречно редовния сезон в Първа лига. Разградчани разбиха Етър с 6:0 като гости и започват решителната част от първенството с аванс от 3 т. на върха пред ЦСКА-Сф. На ст. “Ивайло” с по 2 гола се отличиха Клаудиу Кешерю (5 и 74) и Върджил Мисиджан (23 и 39), а по 1 добавиха другите чужди звезди Анисе Абел (59) и Якуб Шверчок (87). Полякът вкара първи гол в родния елит, след като нашумя с попаденията си в подготовката. Румънският му конкурент за върха на атаката вече е с 16 този сезон.

“Няма как да не съм доволен, но не всеки мач може да се получи да вкараш почти всяко положение. Сега имаше желание, мотивация и настройка. Точките са еднакво важни във всеки мач. Борбата ще продължи до последния двубой. Етър е отбор с качества и го показа срещу ЦСКА-Сф и Левски. Дай Боже, всеки да има такива проблеми - да се чудим кой футболист да играе”, обяви треньорът на Лудогорец Димитър Димитров-Херо.

“Отдавам тежката загуба на този голям респект, който не очаквах да покажем. Момчетата или бяха пренавити, или не намериха правилната рецепта и това се оказа решаващо. Лудогорец е много добър отбор, който, като ти вкара 2 гола, се отпуска и започва да играе спокойно. Днес просто не беше нашият ден”, призна наставникът на “болярите” Красимир Балъков.

Полякът Якоб Шверчок вкарва първия си гол в официален мач за Лудогорец при победата над Етър с 6:0

Фенове на бунт срещу играчите на Черно море

От националния фенклуб на Черно море се разбунтуваха срещу футболистите, след като “моряците” са в серия от 12 мача без победа, а също така загубиха последните си 3 срещи. Привържениците искат всички играчи да бъдат изгонени, а треньорът Илиан Илиев да доиграе сезона с юноши от школата.

“Ние, истинските фенове на Черно море, настояваме всички футболисти, без нашите юноши и Илиев, да си ходят. Ако мислят, че с такава игра ще изгонят Илиан, няма да се получи, защото те ще си тръгнат, а той ще остане. Тези футболисти трябва да знаят, че Черно море е светиня и футболно богатство за Варна. Срамота е да нямаме положения и удари във вратата, както в последната среща (0:1 от Локо Пд). По-добре да изпаднем, отколкото тези играчи да продължат да се присмиват и унижават Черно море и неговите привърженици”, заяви председателят на фенклуба на “моряците” Иван Михайлов.

Славия маха титуляр заради лоша дисциплина

Мони ГЕОРГИЕВ

След края на сезона Славия ще продаде един от неизменните си титуляри през есента Омар Абуд. Треньорът Златомир Загорчич не е доволен от дисциплината на 25-годишния ляв бек по време на тренировки. Вчера вечерта “белите” приеха Пирин в последния мач от редовния сезон на Първа лига, но Абуд за 4-ти път през 2018 г. остана извън групата. Кениецът е играл в 20 мача този сезон, а към него има интерес от клубове от Украйна, Казахстан и Втора руска дивизия. Поради травма мача с “орлетата” пропусна и зимното попълнение Милчо Ангелов. Бившият младежки национал обаче е категоричен, че иска да играе с “белите” в Лига Европа, като тимът му ще гони директна квота. Славия е полуфиналист за Купата на България, където ще спори с миналогодишния носител Ботев Пд, но ще се бори за 7-ото място в Първа лига, осигуряващо бараж срещу 3-тия за участие в пресявките на Лига Европа. “Нямаме поставена конкретна цел от ръководството, но сме амбицирани да отстраним Ботев Пд за купата, както и да запазим 7-ото място в Първа лига. Всеки футболист мечтае да играе в Европа, надявам се Славия да бъде един от отборите, които ще представят България в следващото издание”, заяви Ангелов. 23-годишният таран от ямболското село Иречеково стана Играч №1 на XXIII кръг, след като изравни в добавеното време срещу Витоша и донесе ценна точка на тима си. “Избрах Славия, защото това е най-симпатичният отбор в цяла България и в него играят предимно млади момчета. Имаме и опитни играчи, а повечето сме българи. Това според мен трябва да бъде водещо в цялата страна. Дали бих се върнал в ЦСКА един ден? Няма смисъл да коментираме в момента такива вероятности”, завърши Ангелов.

ГЛЕДАЙТЕ

ФУТБОЛ
ПО ДИЕМА СПОРТ
21.00 “Головете на кръга”
ПО ЕВРОСПОРТ 1
КОЛОЕЗДЕНЕ
16.45 Обиколка на Каталуния (II етап)
СНУКЪР
20.45 Шампионат на играчите
ПО МТЕЛ СПОРТ 1
БАСКЕТБОЛ
19.45 Фенербахче - Макаби ТА

РЕЗУЛТАТИ

ПЪРВА ЛИГА, XXVI КРЪГ

Етър - Лудогорец 0:6 0:1 Кешерю (5) 0:3 Мисиджан (23 И 39) 0:4 Анисе (58) 0:5 Кешерю (74) 0:6 Шверчок (87); **Черно море - Локо Пд 0:1; ЦСКА-Сф - Левски 1:0; Септември - Верея 2:0; Берое - Витоша Б 0:0; Ботев Пд - Дунав 3:0; снощи: Славия - Пирин**

КЛАСИРАНЕ

1. ЛУДОГОРЕЦ	26	21	3	2	63:13	66
2. ЦСКА-СФ	26	19	6	1	59:14	63
3. ЛЕВСКИ	26	14	8	4	37:14	50
4. БЕРОЕ	26	12	9	5	33:24	45
5. БОТЕВ ПД	26	11	9	6	44:29	42
6. ВЕРЕЯ	26	10	5	11	24:34	35
7. СЕПТЕМВРИ	26	9	4	13	25:42	31
8. ЛОКО ПД	26	8	7	11	23:37	31
9. СЛАВИЯ	25	7	8	10	31:36	29
10. ЧЕРНО МОРЕ	26	7	6	13	24:32	27
11. ПИРИН	25	6	8	11	19:25	26
12. ДУНАВ	26	5	6	15	17:38	21
13. ЕТЪР	26	4	9	13	24:45	21
14. ВИТОША Б	26	0	8	18	12:51	8

ВТОРА ЛИГА, XXI КРЪГ

15.00 Созопол - Царско село 0:1; Марица Пд - Нефтохимик 1:0; Локо Сф - Струмска слава 0:1; Лудогорец-2 - Литекс 1:1; Монтана - Черноморец Бч 4:0; Оборище - Несебър 0:1; Ботев Вр - Поморие 1:0; Ботев Гъл - Локо ГО 1:0

КЛАСИРАНЕ

1. ЦАРСКО СЕЛО	21	14	5	2	39:17	47
2. БОТЕВ ВР	21	13	5	3	29:17	44
3. ЛОКО СФ	21	11	5	5	33:22	38
4. МОНТАНА	21	11	3	7	35:14	36
5. НЕСЕБЪР	21	11	2	8	36:32	35
6. БОТЕВ ГЪЛ	21	9	7	5	28:22	34
7. ЛОКО ГО	21	8	5	8	32:30	29
8. МАРИЦА	21	8	4	9	28:33	28
9. ЛУДОГОРЕЦ-2	20	7	6	7	27:28	27
10. ПОМОРИЕ	21	6	8	7	23:23	26
11. ЧЕРНОМОРЕЦ БЧ	20	6	7	7	24:28	25
12. СТРУМСКА СЛАВА	21	7	3	11	22:31	24
13. ЛИТЕКС	20	6	5	9	17:21	23
14. ОБОРИЩЕ	20	6	5	9	16:17	23
15. СОЗОПОЛ	20	3	5	12	15:32	14
16. НЕФТОХИМИК	20	1	1	18	8:45	4

XXII кръг: 31.03 (събота): Струмска слава - Созопол; Царско село - Ботев Гъл; Локо ГО - Лудогорец-2; Литекс - Ботев Вр; Поморие - Оборище; Несебър - Монтана; Черноморец Бч - Марица; Нефтохимик - Локо Сф

***Заб. Датите и часовете все още не са уточнени от БФС.**

НАКРАТКО

Скъпите „сини“ резерви бият със 7:2 Хебър

Резервите на Левски, които не играха в неделя в дербито в локвите срещу ЦСКА.-София, надиграха със 7:2 Хебър (Пазарджик) в секретна контрола на “Георги Аспарухов”. За “сините” по 2 попадения отбелязаха Сержиу Буш и Ривалдиньо, а по едно добавиха още Жорди Гомес, Антони Белмонт и Жерсон Кабрал. За гостите от Пазарджик се разписаха Стефан Лачов и Цветан Павлов. В Първа лига преди плейофната фаза има пауза, а Левски започва срещите в първата шестица като посреща Берое на 31 март на “Герена”.

www.duma.bg

Левски сезира БФС за провокациите на Каранга

Стр. 23

Владимир Далаклиев с личния си треньор Пламен Трънски и президента на БФ Таекуондо - WTF Слави Бинев след награждаването в Киев

Български финал в олимпийското таекуондо

Българското таекуондо продължава да пише история. Това стана, след като Владимир Далаклиев и Димитър Джорджев покориха Украйна. Двамата българи играха във финала в олимпийската категория до 68 кг на силния турнир от веригата G1 "Украйна Оупън" в Харков.

Ботевградчанинът Далаклиев победи турски таекуондист във II кръг с 14:7. В III изкара молдовеца Димитри Сулеак от игра с убедителното 9:2. В IV кръг записа служебна победа, която го отведе на финала и там срещна Митко Джорджев. Той пък категорично надигра поред трима турски състезатели.

Битката за златото бе драматична и в крайна сметка първият българин с медали от световно и европейски първенства в олимпийското таекуондо победи с 3:2 и взе златото, а дупничанинът Джорджев остана със сребро. Това е най-силното представяне на българи в състезание в олимпийската версия WTF на вековния корейски спорт.

В Харков Калоян Бинев (63) също игра отлично и през цялата среща водеше по точки срещу бразилец, но в последния момент съперникът му спечели мача със златна точка.

На друг силен турнир в Белгия Теодор Захариев и Денис Димитров-Рицаря от ТК Херея спечелиха сребърни медали.

Гришо остана 4-ти преди Маями

Дел Потро нанесе първа загуба на Федерер за 2018 г. в спора за титлата в Индиън Уелс

Снимки БГНЕС

Хуан Мартин Дел Потро получава поздравления от Роджър Федерер, когото победи с 6:4, 6:7 (8), 7:6 (2) на финала на "Мастърс"-а в Индиън Уелс. Аржентинецът нанесе първа загуба на Маестрото през 2018 г. и записа 7-а победа от 25 сблъсъка с швейцареца

Григор Димитров запази четвъртото място в световната ранглиста преди втория за сезона турнир от сериите "Мастърс" - в Маями. Макар и да не се намира в добра форма и да отпадна още след първия си мач в Индиън Уелс, Гришо запази позицията си, след като и други от водещите тенисисти играха слабо в първия "Мастърс" за 2018 г. Класовлията има 4600 т., като изостава с 305 т. от третия Марин Чилич (Хърв). Пети е Александър Зверев (Гер) с 4505, който също отпадна още във II кръг в САЩ. В Маями Гришо няма да защитава точки, защото миналия сезон също загуби във II кръг - от Гуидо Пея (Арж). Така е напълно възможно той да остане 4-ти в света преди старта на сезона на клей, където миналата година също игра сравнително слабо.

В Индиън Уелс титлата изненадващо грабна Хуан Мартин Дел Потро (Арж, №6), който в епичен финал сломи миналогодишния шампион Роджър Федерер (Швейц, №1) с 6:4, 6:7 (8), 7:6 (2). Така "Кулата от Тандил" сложи край на серията на Маестрото от 17 поредни победи от началото на годината. На централния корт в комплекса "Тенис Гардън" на аржентинеца бяха нужни 2,42 часа, за да вдигне първа "Мастърс" титла в кариерата си. Той спечели втора поредна купа, след като триумфира и в Акапулко, и вече е в серия от 11 поредни успеха. Серията му обаче беше на косъм да приключи именно срещу Федерер, но в решаващия сет Дел По отрази 3 мачбола, а после бе безапелационен в тайбрека.

"Най-накрая да спечеля Мастърс 1000. Не мога да повярвам, особено с оглед на нивото на игра в такива турнири. Продължавам да работя, но най-важното е да съм здрав. Мачът с Федерер беше на отлично ниво, смятам, че сме задоволили феновете. И двамата бяхме нервни. В третия сет преживях ужасен момент. Роджър започна да греши в тайбрека, от което се възползвах аз, а и късметът беше с мен. Обичам финалите с него, защото атмосферата винаги е страхотна", призна Дел Потро.

"Няма причина да съм много разочарован. Все пак съм разстроен, че при 5:4 и 40:15 в третия сет пропуснах възможността да спечеля. Доколкото помня, съм взимал 90% от мачовете си при такъв резултат. Продължавам да се наслаждавам на корта и затова отказването може да почака. Наистина се забавлявам и си прекарвам страхотно", каза 36-годишният Федерер. В края на седмицата той започва защита на титлата си в Маями, където отново ще е водач в схемата, а Гришо ще е трети поставен. Жребият за основната схема беше теглен тази нощ.

Шиникова изпусна титла в Тунис

Изабелла Шиникова (№396) не успя да спечели титлата на турнира на червени кортове в Хамамет, Тунис (награден фонд $15 000). Във финала 26-годишната софиянка допусна обрат и загуби от 18-годишната Леа Бошкович (Хърв, №727) със 7:6 (7), 3:6, 4:6 след малко повече от 2:30 ч. на корта. Бошкович поведе след пробив с 6:5 и сервира за първия сет, но Изабелла успя да изравни с рибрейк, а в тайбрека отрази сетбол при 6-7 и направи серия от 3 поредни точки, за да спечели частта.

Хърватката изравни, след като взе втория сет с единствен пробив за 5:3. В решаващата трета част съперничките си размениха пробиви, но Бошкович каза тежката си дума с нов пробив за 4:3 и запази аванса си до края. За достигането до финала Шиникова заработи 7 т. за световната ранглиста.

САЩ завършиха първи по медали

САЩ завършиха първи по медали на Параолимпиадата в ПьонгЧанг. Американците спечелиха 13 златни, 15 сребърни и 8 бронзови (общо 36) медала. След тях са параолимпийците на Русия, които бяха допуснати да участват под неутралния флаг на МОК и извоюваха 24 отличия (8, 10, 6), а трети също с 8 титли, но по-малко сребърни медали - 4, и 16 бронзови (общо 28) са канадците, пред отборите на Франция (7, 8, 5) 20, Германия (7, 8, 4) 19 и др. Титли спечелиха параолимпийци от 20 държави, а още 5 страни спечелиха медали. В XII зимни параолимпийски игри участваха спортисти от 49 страни (Европа 32, Азия 9, Америка 6, Австралия и Океания 2). Следващата Зимна параолимпиада е в Пекин през 2022 г.

Седма победа за Аоияма в Осака

Даниел Иванов-Аоияма постигна седма победа на Големия пролетен турнир по сумо в Осака. В схватка от деветия кръг 188-килограмовият борец от Елхово изби от дохиото китаеца Сококурай чрез "ошидаши". Така българинът записа 7-и успех и до края на надпреварата в неделя се нуждае само от една победа, за да се изкачи в сумо йерархията, където в момента е с най-ниската степен в елитната дивизия "Макуучи" - "маегашира-17".

Двама сумисти продължават с перфектен актив след 9-ия кръг - монголският "Йокодзуна" Какурю и 205-килограмовият бразилец Кайсей. Днес Аоияма ще се бори с японеца Такекадзе, който тежи "само" 152 кг.

ДОВИЦИОЗО ИЗЛЪГА МАРКЕС НА СТАРТА НА СЕЗОНА В МОТО GP

Андреа Довициозо с Дукати финишира с минимална преднина от 27 стотни пред световния шампион Марк Маркес с Хонда в първия старт на новия сезон в Мото GP на пистата "Лосаил" в Катар

Световният вицешампион Андреа Довициозо (Ит, Дукати) излъга шампиона Марк Маркес (Исп, Хонда) на старта на новия сезон в Мото GP. На пистата "Лосаил" в Катар италианецът изпревари само с 27 стотни от секундата испанския суперфаворит и записа едва 9-а победа в 179-ото си състезание. С представянето си пилотът от Форлимпополи доказа, че мотоциклетът на "Дукати" отново ще бъде на висота. Миналата година Довициозо беше основният конкурент на Маркес, който обаче триумфира за втори пореден и общо за 4-ти път в "Кралския клас".

В пустинята добрият ден за италианците беше допълнен от третото място на 39-годишния Валентино Роси (Ямаха) на 0,797 сек. Доктора се качи на подиума за 192-и път в кариерата си само дни след като подписа нов договор до края на 2019 г.

"Перфектно състезание, всичко се развиваше идеално. Както и очаквах, имаше много бързи пилоти, но се справих. В началните обиколки не се панирах, а опитах да запазя гумите, за да мога да натискам в края. Когато бях срещу Марк, знаех, че трябва да дам всичко от себе си, защото той никога не се предава", каза Довициозо.

"Дадох всичко от себе си, използвах всяка карта, която можех, но Андреа просто ме победи. Мисля, че минах отвъд границите на мотоциклета и гумите не издържаха в края. Все пак подиумът не е лош, защото изгубих само 5 точки от него", призна Маркес. Следващото състезание е на 8 април на пистата "Термас де Рио Ондо" в Аржентина.

Йоан Зарко (Фр), който подобри рекорда за най-бърза обиколка на "Лосаил" и стартира от първа позиция, остана едва осми на 2,491 сек. от победителя.